

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

православље.срб ; www.pravoslavlje.rs

Излази 1. и 15. у месецу

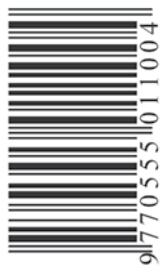
1. јун 2013. године

Број 1109

Цена 90 динара

Број 1109

ISSN 0555-0114

Светиње Српске Цркве
– Централна Србија –

Манастир Свете Петке у селу Стубал

Према локалном предању, у селу Стубал (у Рашком округу – недалеко од Краљева), у старини налазио се манастир: од тог манастира, тачније од његове цркве, сачуван је само четвороугаони камен, према веровању мештана можда део некадашње Часне трпезе. Место на ком се налазио манастир било је поштовано у народу и на њему се локално становништво окупљао о празницима. Почетком 20. века на манастиришту је подигнута дашчара. Манастир је обновљен осамдесетих година прошлог века, када је и саграђена манастирска црква посвећена Преподобној Параскеви.

Обновљени манастир је био мушки; постао је женски 1989. године. У последњих десетак година манастир се убрзано развија – простор испред храма је уређен, на цркви је додрађен звоник, а сама црква је у потпуности живописана. *М. П.*

ПРАВОСЛАВЉЕ 1109

4

Активности Патријарха

8Међународни научни скуп „Црква у доба Св. цара Константина Великог“
мр Србољуб Убийарийовић**9**Потписан Уговор о академској сарадњи са Петроградском и Кијевском духовном академијом
гр Ксенија Кончаревић**11**Високообразовна богословска училишта са којима ПБФ сарађује
М. Петровић**13**

Да истинујемо у љубави

14Годишњи помен оцу Радовану
Данко Страхићић**16**Необјављени интервју
са о. Радованом Биговићем
Црква и Универзитет
Блајоје Пантелић**20**

Јасеновачка страва

21Радио Слово љубве
Олија Стојановић**22**Разговор са
др Милетом Радојевићем

Опстанак српског народа зависи од опстанка Цркве

26

Државна сахрана у Краљевском маузолеју на Оplenцу

28Разговор са Архимандритом
Јованом РадосављевићемВладика Николај као пророк
Антоније Ђурић**31**Копље Светог Георгија
и Небески Град

Архимандрит Тихон (Ракићевић)

34Духовно исцелење доконости
и презапослености (други део)

Преподобни Никодим Атиориј

36Високо образовање СПЦ
у 20. веку (други део)

гр Александар Раковић

38„Господа официри
сваки код своје чете“

Живорад Јанковић

40

Свет књиге

41

Вести из прошлости

42

Наука, уметност, култура...

43

Кроз хришћански свет

44

Из живота Цркве

На насловној страни:

Измирење под Крстом

Фотографија: Ђакон Драган С. Танасијевић

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:**Председник**
Епископ бачки др Иринеј**Главни и одговорни уредник**
Презентер мр Александар Ђаковић**Оперативни уредник**
Срећко Петровић**Секретар редакције**
Снежана Крутиковић**Фотограф**
Ђакон Драган С. Танасијевић**Лектор и коректор**
Борбе Остојић**Чланови редакције**
Презентер др Оливер Суботић,
Сања Лубардић, Славица Лазић**Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар и август двоброј.** Годишња претплата за нашу земљу је 1700 динара, полугодишња 850. Пореднички примерак 90 динара. Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.**Уплате не слати поштанском упутнициом!****Годишња претплата за иностранство:**

Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35 GBP; авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун, девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKURSBG)
Beneficiary: RS35145007080000135615
Srpska Pravoslavna Crkva, Kralja Petra 5, Beograd**Телефони:****Редакција:** +381 11 30-25-116**Маркетинг:** +381 11 30-25-113**Претплата:** +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786**e-mail:** pravoslavlje@spcrs.rs – редакција
pretplosatna@spcrs.rs – претплата
marketing.spc@gmail.com

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени редакцији „Православља“ подлежу анонимној рецензији. Текстови и прилоги објављени у „Православљу“ представљају ставove аутора.

Дизајн: Соба.рс**Графички припрема:** Срећко Петровић**Штампа:** „Политика“ А.Д.**Дистрибутер:** „Polydor“ д.о.о.,
Ломница 11/3/9, 32300 Горњи Милановац
тел/факс: 052/717-322, 011/2461-138СИР – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)**ISSN 0555-0114 = Православље**
COBISS.SR-ID 16399106Православље се штампа уз помоћ
Капеларије за сарадњу са црквама
и верским заједницама Владе Републике Србије

Почело редовно заседање Светог Архијерејског Сабора СПЦ

Светом Архијерејском Литургијом у београдској Саборној цркви, којом је началство-вао Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј уз саслу-жење и присуство више епархијских архијереја Српске Православне Цркве, 21. маја 2013. г. је започело редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.

У раду овог највишег јерархијског представништва и црквено-законодавне власти у пословима вере, бо-гослужења, црквеног поретка, унутрашњег уређења Цркве, као и врховне судске власти, у оквиру своје надлежности учествују епархијски архијереји Срп-ске Православне Цркве из отаџбине и расејања. Као и сваке године, на крају рада Свети Архијерејски Сабор ће објавити саопштење за јавност.

Званични пријеми

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј примио је 11. маја 2013. године делегацију швајцарске групе *Волфсберг* (Wolfsberg), коју су чинили представници еминентних швајцарских фирми, банака, осигурава-јућих друштава, науке и медија. Уводно излагање на пријему у Патријаршијском дому упућено високим гостима о делатности Српске Православне Цркве из-нео је Преосвећени Епископ ремезијански Г. Андреј.

Током пријема извршни директор *Волфсберг* др Тони Шуненбергер, је поручио да је 1990. годи-не у њиховом дворцу организована конференција са

жељом да се боље разуме стање у бившој Југославији и да би им била част да поново, ове године или наредне, угости Патријарха Српског у Швајцарској.

Пријем је организован посредством швајцарске Фондације за мир и решавање криза,

која је представила и заједнички пројекат поводом обележавања 1700. годишњице од доношења Миланског едикта, те је свим члановима студијске групе поклоњена по једна публикација *Нейролазна вред-ност и трајна актиуелносћ Миланској едикта – Нека свако верује како му срце хоће*.

Делегација која је на четвородневном студијском путовању у циљу бољег упознавања са економском ситуацијом и потенцијалима инвестиирања у Србију, наставила је своју посету обиласком Фрушке горе и манастира Ново Хопово.

Текст саопштења: юсноћица Мирјана Прљевић,

фото: Ђакон А. С.

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј при-мио је 13. маја 2013. године у Патријаршији српској у Београду председнику Републике Србије г. Томи-слава Николића. Састанку је присуствовао и Његово Преосвештенство Епископ хвостански Г. Атанасије. Након разговора, Његова Светост и председник Ни-колић су се обратили јавности објашњавајући повод и теме овог сусрета.

Поглавар Српске Православне Цркве и председ-ник Србије поручили су да је у решавању најважнијег националног и државног питања, питања Косова и Метохије, неопходно апсолутно јединство.

„Проблем је веома велики и за нас је веома бит-но и важно да будемо јединстве-ни по пита-њу Косова и Метохије“, рекао је Његова Светост у заједничком обраћању новинарима, после разговора са председ-ником Николићем.

Патријарх је рекао да су за решавање тог питања нај-трагичније наше деобе, јавна иступања без много осно-ва и разлога и оправдања, иступања која, како је рекао, могу да нам штете, а никако не могу да нам користе. Ипак, Његова Светост је додао да су то само приватне изјаве и лични ставови оних који су их изрекли.

Затим се новинарима обратио и председник Ни-колић рекавши да су се Његова Светост и он у свему сложили, и да није лако одлучивати у име народа,

као што није лако одлучивати у име Цркве. „Али је много боље када постоји јединство између оних који одлучују у име народа и оних који одлучују у име Цркве“, додао је председник Србије.

„Жеља нам је да решимо проблем Косова и Метохије на начин који не угрожава ни Устав, ни суверенитет Србије, ни животе и безбедност грађана Косова и Метохије, а посебно Срба који тамо живе“, рекао је Николић.

Фото: Фонеш

Патријарх Српски пријмио је 23. маја у Патријаршији српској групу истакнутих појединача из дијаспоре коју је предводила др Славка Драшковић, директорка Канцеларије за сарадњу са дијаспором и Србима у региону.

јаспоре коју је предводила др Славка Драшковић, директорка Канцеларије за сарадњу са дијаспором и Србима у региону.

У пратњи делегације најуспешнијих Срба из дијаспоре, коју су чинили Мирослав Мајкл Ђорђевић (САД), Алекс Мачески (САД), проф. др Дејан Илић (Немачка), Бранислав Кнежевић (Немачка), др Радивоје Петрић (Аустрија), Александар Лупшић (Аустрија), др Сузана Хол (Аустралија), Зоран Ђурчин (Канада), Горан Вуковић (Русија), Горан Радмановац (Русија), Љубомир Ђурчић (Русија), Јовица Божић (Велика Британија), Загорка Таунсенд (Велика Британија), Србољуб Лукић (Финска), Зоран Јовковић Хагерт (Шведска), био је и г. Александар Влајковић, помоћник директора Канцеларије.

Патријарх српски Г. Иринеј пријмио је 24. маја 2013. године у Патријаршији српској у Београду Његово Високопреосвештенство Митрополита бориспольског Г. Антонија, ректора Кијевске духовне академије, и Његово Преосвештенство Епископа петергофског Г. Амвросија, који учествују на међународном научном скупу *Црква у доба Светог Цара Константина Великог* на Православном богословском факултету Универзитета у Београду.

Пријему су присуствовали и Преосвећени Епископ моравички Г. Антоније, проф. др Предраг Пузовић, декан Православног богословског факултета, и проф. др Ксенија Кончаревић.

Помен краљици Александри

Патријарх Српски служио је 10. маја 2013. године помен краљици Александри у Краљевској капели Светог Андреја Првозваног на Дедињу. У свом обраћању, Патријарх је нагласио: „Захвални смо Богу јер је прошло време у коме је било забрањено да се врате у своју земљу и да почивају у земљи за коју су живели чланови краљевске породице Карађорђевића. Велика је неправда исправљена. Слава Господу!“

На Бежанијској коси

И ове године, на празник Светог Василија Острошког, 12. маја 2013. г., у храму на Бежанијској коси сабрало се

мноштво народа из свих делова Београда. Храм, на коме су била отворена троја врата, био је препун, па су многобројни верници остали у порти пратећи Литургију преко озвучења. У првим редовима у храму, испред олтара, стајали су ѡаци новобеоградских основних школа „Драган Лукић“ и „Борисав Пекић“, који су дошли са својим вероучитељима. На крају Литургије причешћивало се из четири путира, а Патријарх Иринеј је прво причестио децу. Патријарх Иринеј је беседио подсетивши да нам Господ у тешким временима шаље људе из рода нашега који нам снагом своје вере и духа, својих молитава и савета помажу да те тешке године и децене прећемо. У своје време у шеснаестом веку био је то Свети Василије Острошки, пред други светски рат послao нам је Господ Светог Владику Николаја Велимировића, а у наше време блаженопочившег Патријарха Павла.

Јово Бајић

Помен краљевићу Андреју

Патријарх српски Г. Иринеј служио је 16. маја 2013. године помен краљевићу Андреју у Краљевској капели Светог Андреја Првозваног на Дедињу у коју су претходно пренети земни остаци његовог брата блаженопочившег краља Петра II, краљице Александре ➤

и краљице Марије. После службе, Патријарх српски је рекао:

„Овог светог тренутка, тужног и радосног, краљевски дом сабира се у своју отаџбину и своју свету земљу. Стицајем историјске неправде, напустили су своју отаџбину да живе као странци на овом свету. Богу хвала, историјска и људска неправда исцељена је на овај начин. Дошли су у свој дом који је њихов отац подигао, што нису могли за живота. Двадесет и шестог маја биће сахрањени на Оplenцу, а њихов повратак је обрадовао народ.“

нутка, тужног и радосног, краљевски дом сабира се у своју отаџбину и своју свету земљу. Стицајем историјске неправде, напустили су своју отаџбину да живе као странци на овом свету. Богу хвала, историјска и људска неправда исцељена је на овај начин. Дошли су у свој дом који је њихов отац подигао, што нису могли за живота. Двадесет и шестог маја биће сахрањени на Оplenцу, а њихов повратак је обрадовао народ.“

Патријарх у Соко Граду

У поподневним часовима, у суботу 18. маја 2013. године, Патријарх Српски је допутовао у манастир Соко. У Цркви Светог Николаја служена је доксологија, а у 18 часова бденије уз учешће свештенства и монаштва љубовијског краја. На радост домаћина и гостију, уследио је концерт са сплетом народних игара. У част велике прославе 20 година манастира Соко наступили су КУД „Азбуковица“ и Српско просветно и културно друштво „Власеница“.

У недељу, 19. маја, у 8:30 часова је почела Света Литургија. Неколико хиљада верника са разних страна учествовали су у посебном Литургијском сабрању које је служио Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј, уз саслужење Преосвећене Господе епископа: новограчаничко-средњезападноамеричког Лонгина и моравичког Антонија. Двадесет четири свештеника из Шабачке, Ваљевске, Сремске и Зворничко-тузланске епархије са монаштвом је узносило молитве према престолу Господњем. Из Архиепископије београдско-карловачке су служилиprotoјереј-ставрофор Стојадин Павловић, protoјакон Стеван Рапајић и ректор Богословије у Београду protoјереј-ставрофор др Драган Протић. Учешће у молитвеном сабрању су узели и професор Карло-

вачке богословије Арсеније Матић, као и protoјереј-ставрофор Милан Пејић из Хановера.

У дану када се свет сабрао у Соко Граду, Патријарх Иринеј је, између остalog, казивао о Епископу шабачком Лаврентију, пореклом из овога краја, који је своју дечачку жељу и сан да остави нешто свом народу, остварио управо овде, кроз деценијски рад у нашој Цркви. У манастиру Соко, где се настанила Србија о којој сања свако од нас и Србија о којој је говорио Свети Владика Николај, Охридски и Жички, величанствени догађај песмом и игром заокружили су Оркестар хармоника „Алекса Шантић“ из Угљевика. Патријарху Иринеју је уручен дар у виду прелепе слике, а грамате су подељене заслужним појединцима и предузећима који су помагали манастир Соко.

Извор: Епархија шабачка

Сахрана протојакона Станимира Спасовића

Његова Светост Патријарх Иринеј началствовао је на опелу протојакону Станимиру Спасовићу 20. маја 2013. године испред Цркве Светог Николе на Новом гробљу. Саслуживали су епископи шумадијски Јован и канадски Георгије уз молитвено присуство Њихових Преосвештенстава епископа новограчаничког-средњезападноамеричког Лонгина и аустралијско-новозеландског Иринеја. Учествовање великог броја свештеника и ђакона, посебно некадашњих ученика и студената почившег проф. Станимира Спасовића, било као ученика београдске Богословије Светог Саве или као студената Богословског факултета Светог Саве у Илиноју, код Чикага, показало је колико су велику пажњу и љубав неговали према свом наставнику, сходно заповести Светог Апостола Павла: „Поштујте наставнике ваше“ (Јев. 13, 17).

Опроштајно слово одржао је Патријарх Српски, а у име свештенства Средњезападноамеричке епархије, професорског колективе и студената Факултета Светог Саве у Либертивилу говорио је protoјереј-ставрофор проф. др Милош Весин, који је нагласио да је поч. проф. Спасовић својим

познавањем канонског права, које је и предавао у Либертивилу, допринео превазилажењу црквеног раскола у САД 1992. године.

Четврти Васкршњи концерт

Са благословом Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја, Четврти Васкршњи концерт одржан је 23. маја 2013. године у Руском дому у Београду.

Поред Његове Светости, концерту су присуствовали Преосвећена Господа Епископи ваљевски Милутин, будимљанско-никшићки Јоаникије и аустралијско-новозеландски Иринеј. Концерт са несвакидашњим богатим садржајем пратио је велики број житеља престонице који су врхунске уметнике на грађивали бурним аплаузима.

Свечаном концерту присуствовали су амбасадор Белорусије његова екселенција Владимир Чуршев, саветник амбасаде Русије у Србији г. Олег Кокорин, г. Милета Радојевић, директор Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама, као и г. Александар Вулин, директор Канцеларије за Косово и Метохију.

Високе госте и многообројну публику на почетку концерта поздравио је директор Руског дома г. Михаил Денисов.

У богатом програму учествовали су Певачко друштво *Мокрањац*, првакиња Опере Народног позоришта у Београду Сузана Шуваковић Савић, Оливер Њего, Бора Дугић, Слађана Милошевић, Хор *Видик*, Тројке Брикић, Дечји хор Првог београдског певачког друштва, Даница Крстић и *Сербика*, Хор Музичке школе *Мокрањац*, Душица Милановић Марика и Хор *Лучинушка* који води Андреј Тарасјев.

Концерт, чији су добротвори били Руски дом и Канцеларија за сарадњу са Црквама и верским заједницама, организовали су Производни завод Архиепископије београдско-карловачке, Руски центар за науку и културу, Српско одељење Међународног фонда јединства православних народа, Верско добротворно старатељство Архиепископије београдско-карловачке и Радио Слово љубаве.

Храм гради нас!

Дана 25. маја 2013. године у Парохијском дому Храма Светог Саве на Врачару одржана је седница Централног тела Светог Архијерејског Сабора за надзор над изградњом Спомен-храма Светог Саве на Врачару. Седници, којом је председавао Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј, присуствовали су Његово Високопреосвештенство Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије, председник Одбора за завршетак градње и унутрашње уређење Спомен-храма Светог Саве на Врачару, архијереји Српске Православне Цркве сабрани на редовном заседању Светог Архијерејског Сабора, представници Епархија – чланови тела, као и чланови поменутог Одбора.

На седници је разматран Извештај о раду Одбора за завршетак градње и унутрашње уређење Спомен-храма, у периоду мај 2011. – мај 2013. године. Чланови Централног тела су упознати са кључним одлукама Светог Архијерејског Синода као инвеститора изградње Храма, као и са предлозима активности у 2013. години, динамичким планом радова 2012/2013. и планом радова до маја 2014. године.

Истовремено, присутни су упознати са финансијским извештајем о пословању градње Спомен-храма Светог Саве, односно са приходима и расходима у протеклој години.

Такође, присутнима је приказан и двадесетоминутни документарни филм о до сада реализованим пословима на изградњи Храма.

По завршетку седнице, у Храму је служен парастос уокојеним патријарсима и архијерејима Српске Православне Цркве, ктиторима и приложницима Спомен-храма Светог Саве.

На Православном богословском факултету у Београду

Међународни научни скуп „Црква у доба Св. цара Константина Великог“

У оквиру овог симпозиона потписан је споразум о богословској и научној сарадњи Православног богословског факултета Универзитета у Београду са Кијевском духовном академијом и Петроградском духовном академијом и обновљена је сарадња са Понтификалним латеранским универзитетом.

На празник Свете браће равноапостолних Методија и Кирила, просветитеља Словенâ, 24. маја 2013. године, на Православном богословском факултету у Београду (ПБФ) свечано је започео са радом дводневни Међународни научни симпозион под насловом „Црква у доба Светога цара Константина Великог“. Званичном почетку рада скупа претходила је Света Архијерејска Литургија, која је служена у факултетском параклису Светога Апостола и Еванђелиста Јована Богослова, а којом је началствовао Његово Високопреосвещенство Митрополит бориспoљски Г. Антоније Паканич, ректор Кијевске духовне академије, уз саслужење Његовога Преосвещенства Епископа петергофског Г. Амвросија Ермакова, ректора Петроградске духовне академије, више свештеника и ђакона, као и учешће излагача на симпозиону, студената и професора ПБФ.

Поздравним говором декана, протопрезвитера—ставрофора др Предрага Пузовића, упућеним учесницима и гостима у великом амфитеатру ПБФ, свечано је отворен рад скупа. Потом су се присутнима пригодним и надахнутим речима обратили Митрополит бориспoљски Г. Антоније, Епископ петергофски Г. Амвросије, ванредни професор Католичког богословног факултета Свеучилишта у Загребу др Јуре Зечевић и Његова екселенција надбискуп Г. Орландо Антонини, апостолски нунције у Београду.

Радни део првога дана симпозиона био је подељен у две сесије, у оквиру којих су изложена усмена саопштења следећих учесника у складу са утврђеним програмом: **1.** Митрополит бориспoљски Г. Антоније, „Милански едикт – проблем историчности и интерпретације садржаја“; **2.** Епископ петергофски Г. Амвросије, „Милански едикт у истраживањима

руских црквених историчара“; **3.** др Радомир Поповић, „Константин и Ликиније – савладари и противници“; **4.** др Иван Иванов, „Литургија и молитва у древној Цркви у доба цара Константина Великог“; **5.** др Јоанис Панајатопулос, „Стварање нове монархије“; **6.** др Иван Бодржић, „Константиново поимање вјере и вјерске слободе према Лактанцијеву дјелу *De mortibus persecutorum*“; **7.** Ричард Шнајдер, „Константин без Јевсевија: црквена политика његовог деловања – закони, ковані новац, зграде, итд. – и последице у односу на православну еклисиологију“; **8.** mr Ивица Чайровић, „Константиново преобраћење као парадигма крштења англосаксонских краљева у 7. веку“; **9.** mr Горан Јанићевић, „Константин Велики и Црква – тумачење феномена на основу артефаката“; **10.** др Драгомир Сандо, „Црквена катехеза у 4. веку“.

На самом крају овога дела скупа, протопрезвитер–ста-

вратор др Радомир Поповић и мр Горан Јанићијевић отворили су на ПБФ изложбу радова студената Академије за конзервацију и рестаурацију икона СПЦ у Београду под називом „Константиново наслеђе на територији Србије“.

У суботу, 25. маја 2013. године, на Православном богословском факултету у Београду је уследио наставак рада овог симпозиона. Непосредно пре почетка планом предвиђених сесија, у факултетском параклису је служена Света Литургија.

Радни део другога дана симпозиона био је подељен у две сесије. У оквиру прве сесије, изложена су усмена саопштења следећих учесника: 1. др Радивој Радић, „Константин Велики и 'Константини' – неколико примера“; 2. др Владислав Пузовић, „Константин Велики и Милански едикт у српској историографији“; 3. др Анто Баришић, „Вјерска политика Константина и након Концила у Ницеји 325. г.“; 4. презвитељ Константин Којстромин, „Милански едикт и подела Цркава у контексту идеје средњовековног сакралног империјалног универзума“; 5. мр Борис Стојковски, „Римокатоличка житија Светога цара Константина и царице Јелене“; 6. др Јуре Зечевић, „Милански едикт у контексту јединства Цркве и друштвеног суживота у своје вријеме и данас“; 7. др Славко Слишковић, „Константин и Црква. Слобода или ропство?“.

После завршетка прве сесије и краткотрајне паузе у раду скupa, у великому амфитеатру је уприличено свечано потписивање споразума о богословској и научној сарадњи Православног богословског факултета Универзитета у Београду са Кијевском духовном академијом и Петроградском духовном академијом, као и

Потписан Уговор о академској сарадњи са Петроградском и Кијевском духовном академијом

Православни богословски факултет Универзитета у Београду, односно њен декан протојереј–ставрофор Предраг Пузовић, с једне стране, и Петроградска духовна академија (Руска Федерација), на чијем је челу ректор Епископ петергофски Амвросије

(Јермаков) и Кијевска духовна академија (Украјина), на челу са ректором Митрополитом бориспольским Антонијем (Паканичем), с друге стране, закључили су 25. маја 2013. године уговор о академској сарадњи у наредном петогодишњем периоду.

Уговором се предвиђа тешња сарадња у сфери научне размене везане за теолошку и религијолошко-философску проблематику, организовање размене предавача и студената мастер и докторских студија, као и учествовање у научним скуповима везаним за теолошку и религијолошко-философску проблематику које организује свака од поменутих институција. Српски и руски теолози оствариваће размену наставне и научне литературе, наставно-методичке документације, реализоваће заједничка научна издања и научне пројекте од обостраног интереса.

Овај свечани чин представља додатну потврду традиционалног братства и сарадње руских и српских високошколских богословских установа. Подсетићемо да су руске духовне академије завршили многи истакнути српски јерарси: тако, у Петрограду су се школовали Варнава Росић, Патријарх српски, Дамаскин Грданички, Митрополит загребачки, Мардарије Ускоковић, Епископ америчко-канадски и Срђан Георгијевић, Епископ шабачки; у Кијеву – Михаило Јовановић,

обнављање, раније потписане, конвенције о идентичној врсти сарадње између ПБФ и Понтификалног латеранског универзитета у Риму. Присутним учесницима симпозиона и гостима пригодним речима се, најпре, обратио Његово Преосвештенство Епископ бачки Г. др Иринеј, професор ПБФ, истакавши, тим поводом, значај и неопходност узајамног изграђивања теолошких и научних односа на примеру поменутих богословских училишта. Потом је Његово Високопреосвештенство Митрополит бориспольски Г. Антоније, ректор Кијевске духовне ака-

демије, бирамим речима поздравио све сабране и указао на вишевековне духовне корене сарадње двају помесних православних Цркава и њихових теолошких училишта. Надаље, Његово Преосвештенство Епископ петергофски Г. Амвросије, ректор Петроград- ➔

Митрополит Србије, Инокентије Павловић, Архиепископ београдски и Митрополит Србије, Никодим Милаш, Епископ далматинско-истријски, Мојсије Путник, Митрополит карловачки, Мојсије Вересић, Епископ неготински, Никанор Ружичић, Епископ нишки, Доситеј Васић, Митрополит загребачки, Мелетије Вујић, Епископ тимочки, Сава Бараћ, Епископ жички, а у Москви – Иринеј Ђирић, Епископ бачки, Јефрем Бојовић, Епископ жички, Платон Јовановић, Епископ бањалучки, Серафим Јовановић, Епископ рашко-призренски, Владимир Рајић, Епископ рашко-призренски и Иларион Зеремски, Епископ горњо-карловачки. Неколико данашњих архијереја Српске Цркве такође је ишколовано у руским духовним академијама.

Од професора Православног богословског факултета руски васпитаници били су: Митрополит др Дамаскин Грданички, доцент за предмет Пастирско богословље са омилитиком (ПДА), Архимандрит др Јустин Поповић, доцент за Догматику и Упоредно богословље (ПДА), др Сергије Викторович Тројицки, хонорарни професор Црквеног права (ПДА),protoјереј Стеван М. Димитријевић (КДА), др Александар Павлович Доброклонски (завршио МДА, био приватни доцент Московског државног универзитета), протопрезвитер др Теодор Титов (завршио КДА и био доцент на њој), др Викентије Флоријановић Фрадински (отпочео студије на Кијевском универзитету, а теологију завршио у Београду). Такође, у руским духовним академијама формирале су се током минулих деценија на десетине свештенослужитеља Српске Православне Цркве.

*Продекан за наставу
др Ксенија Кончаревић, рег. проф.*

ске духовне академије, сажето и језгровито је предочио неоспорну важност у вези са потписивањем споразума, док је Његова екселенција бискуп Енрико дал Коволо, велики ректор Понтификалног латеранског универзитета у Риму, исказао радост поводом обновљања поменутога споразума и предстојећих видова сарадње високих теолошких институција. Пошто су потписани наведени споразуми, протопрезвитер-ставрофор др Предраг Пузовић, декан ПБФ, срдачно је поздравио уважене госте и учеснике симпозиона,

истичући благодарност Богу поводом потписаних споразума и уверење да ће одговарајућа сарадња богословских училишта бити веома плодотворна у дogleдној будућности.

Наставак радног дела скупа означила су излагања усмених саопштења друге сесије, у оквиру које су узели учешћа следећи учесници: 1. бискуп Енрико дал Коволо, „Историјско-религијска етиологија такозваног ‘Константиновског преокрета’“; 2. др Мирко Сајловић, „Цар Константин у очима Цркве“; 3. др Драган Ашковић, „Константинова престоница и

њене предности у стварању и развоју византијске музичке традиције“; 4. mr Зоран Деврња, „Два Константинова сабора (Апр 314. г. – Ницеја 325. г.)“.

Непосредно по окончању горепоменутих излагања, протопрезвитер-ставрофор др Радомир Поповић, професор ПБФ, произнео је, у име организатора и свих учесника симпозиона, завршну реч, означивши одржавање скупа нарочитим видом доприноса наше Цркве и факултета, као њеног највишег богословско-научног училишта, овогодишњем свечаном обележавању седамнаест веко-

Високообразовна богословска училишта са којима ПБФ сарађује

Први виши наставни духовни завод у Русији настао је 1615. при кијевском Братском манастиру као школа за изучавање реторике, богословља, латинског и грчког језика. Кијевски Митрополит Петар Mogila преобликовао је овај завод по узору на польске језуитске колегијуме, и тако је

1632. године установљена Кијевска духовна академија, која се првобитно називала Кијевски Mogila колегијум (Киево-Могиљанска коллегија), а од 1701. Кијевска академија (Киевская академия). Ова духовна академија играла је одлучујућу улогу у успостављању система богословског образовања у Русији, и у њој су се школовали бројни православни архијереји и богослови – међу њима и велики број оних које је Црква препознала као свете. Због непостојања одговарајућих образовних установа у време османлијске превласти над југоисточном Европом, на Кијевској духовној академији је студирао велики број Срба и других јужних Словена. Данас на овој духовној академији, поред Руса и Украинаца, богословске студије похађа и велики број студената из других земаља. Кијевска духовна академија има развијену издавачку делатност, а од периодичних издања ове православне високошколске установе значајни су научни часопис Труды Киевской Духовной Академии и студентско гласило Академический Летописец. Веб-страница Кијевске духовне академије је <http://www.kdais.kiev.ua/>. На овој адреси доступно је и електронско издање часописа Труды КДА.

Клиса из које је изникла Петроградска духовна академија засејана је 1721. године, када је при Александро-невском манастиру у Санкт Петербургу Архиепископ новгородски Теодосије (Јановски) основао Славјанску школу; ова образовна установа која је убрзано напредовала и расла. У 1725. години од ове школе настала је Славјано-греко-латинска семинарија, а 1797. године ова школа је преображена у Александро-невску академију. Сагласно свеопштој реформи духовног образовања Руске Православне Цркве,

почетком 1809. године Александро-невска академија раздељена је на три наставна завода – 1) Санкт-петербуршку духовну академију (високу школу), 2) Санкт-петербуршку духовну семинарију (средњу школу), и 3) Александро-невско духовно училиште (основну школу), тако да се као година оснивања Петроградске духовне академије узима 1809. година. У наредних стотинак година ово духовно училиште је дало немерљив допринос богословском образовању и развоју богословске мисли у Русији. Као и друге руске духовне школе, током периода комунизма ова академија је преживела језива искушења, но од деведесетих година 20. века незаустављиво је кренула путем обнове и на њој данас студира велики број студената из Русије и иностранства. Петроградска духовна академија данас публикује научнобогословско периодично гласило – часопис Христијанско чтиве, као и студентски часопис Невски Богослов, а има и развијену издавачку делатност. Званичан веб-сајт ове академије је <http://www.spbda.ru/>. Посебно је занимљива веб-страница Кафедре за библистику ПДА, на којој се могу наћи и бројне електронске књиге и друге публикације из области библистике; електронској библиотеци ове катедре могуће је приступити на адреси <http://bible-spbda.info/e-books/e-books.html>.

Понтификални латерански универзитет у Риму је једна од најпрестижнијих високообразовних установа Римокатоличке цркве. Основао га је папа Климент XIV 1773. г. На Латеранском универзитету у Риму, скупа са повезаним и придрженим институтима, данас студира скоро 10.000 студената који долазе из преко 90 земаља. Основан у срцу Римокатоличке цркве, у центру града Рима, са бројним римокатоличким светитељима и папама међу својим дипломцима и више од два века традиције, Понтификални латерански универзитет данас важи за једног од лидера међу високошколским богословским установама. Овај универзитет је развио богату издавачку делатност, а постоји и издавачка кућа Латеранског универзитета – LUP, Lateran University Press. Званична веб-страница овог универзитета је <http://www.pul.it/>.

М. Петровић

ва од проглашења Миланскога едикта 313. године. Он је, напослетку, јасно и недвосмислено закључио да ће писмени видови изложених саопштења, после званичнога публикова-

ња, проширити постојеће научне видике и, истовремено, обогатити богословска становишта, не само у вези са животом и мисијом древне Цркве у четвртом веку, него и нарочи-

том, својеобразном улогом, у дотичној историјској епохи, блажене успомене Светога цара Константина Великог.

*mr Србољуб Убийаријовић
Извор: [bfspc.bg.ac.rs, http://www.spc.rs](http://www.spc.rs)*

У Лепосавићу на Томину недељу и празник Св. Василија Острошког

Да Влада учини све што може

*Вучићев долазак охрабрење и знак да СПЦ,
Влада и народ не могу једни без других. (Епископ Теодосије)*

Епископ рашко-призренски Г. Теодосије служио је 12. маја 2013. г., на Томину недељу и празник Св. Василија Острошког, Свету Литургију у храму посвећеном Острошком и Тврдочком Чудотворцу у Лепосавићу. Овај празник се традиционално прославља у Лепосавићу не само као храмовна слава, већ и слава града. Владиције саслуживало свештенство Архијерејског намесништва косовскомитровачког. Поред општинског руководства и преко две стотине окупљених верника, Светој Литургији је присуствовао и први потпредседник Владе Републике Србије г. Александар Вучић са сарадницима. После Литургије, Владика Теодосије је разговарао са г. Вучићем и упознао га са проблемима са којима се Црква и верни народ суочавају на Косову и Метохији. Владика и потпредседник Владе дали су изјаве окупљеним новинарима.

Епископ рашко-призренски Теодосије је оценио да са Бриселским споразумом није све готово и да – ако будемо сложни и ако се буде градило јединство, љубав и слога на овим просторима и потврдимо да смо јеванђелски, светосавски, Христов народ, онда нам нико не може ништа. „Храбрим народ да остане на овим просторима и поручујем представницима наше државе да увек буду са овим народом, да више пружају и више дају него што су то раније чинили како би то и на делу потврдили“, рекао је Владика Теодосије. „Оно што је за Србе на Косову и Метохији сада најважније, јесте да наша Влада учини све што може у овом

тренутку. Сигурно бисмо желели више, али ако имате пацијента у поодмаклом стадијуму болести, онда гледате оно што је у том тренутку могуће,“ – рекао је Владика Теодосије, говорећи о Бриселском споразуму. Епископ је нагласио да косовски проблем није од данас, да он траје од раније, „али да смо ми данас – они који нас предводе у држави и Цркви, одговорни у овом времену шта ћемо урадити и шта ћемо оставити нашој деци и нашим потомцима. Долазак потпредседника Владе Александра Вучића је охрабрење за све нас и знак да су Влада Србије и Српска Православна Црква, нарочито данас на Косову и Метохији, једно биће, да не можемо једни без других и да ни у једном тренутку нећemo бити једни без других“, поручио је Преосвећени Владика.

Потпредседник Владе Александар Вучић је нагласио да Бриселски споразум није савршен, али да са њим не треба плашити народ и да ће држава бити уз Србе на Ким. „Србија јесте уз свој народ, неће га остављати и гледа у будућност“, рекао је Вучић у изјави после састанка са Владиком Теодосијем.

Он је изразио захвалност на разумевању, промишљености и подршци Владику коју пружа опстанку српском народу на овим просторима и што разуме да Србија не може сама, већ да мора да сарађује са свима у свету, да чини највише што може и да ће то чинити и у будућности за свој народ.

Извор: <http://www.spc.rs>

Књига докумената о званичном богословском дијалогу Православне и Римокатоличке Цркве

Да истинујемо у љубави

Јединство је суштинско за постојање Цркве, јер уколико Црква није једна, поставља се питање њене истинитости.

(Епископ браничевски др Игнатије)

У организацији Задужбине Конрад Аденауер, у Београду је 14. маја 2013. године одржана промоција књиге *Да истинујемо у љубави – Званични богословски дијалог Православне и Римске Католичке Цркве*, у издању Одбора за просвету и културу Епархије пожаревачко-браничевске. Овом приликом присутнима су се обратили: Њ. П. Епископ браничевски др Игнatiјe (Мидић), аутор протођакон Златко Матић, Њ. Е. Надбискуп београдски Г. Станислав Хочевар и директор Задужбине г. Хенри Боне. Модератор скупа био је др Давор Џалто.

Владика браничевски др Игнatiјe (Мидић), указао је „да је јединство суштинско за постојање Цркве, јер уколико Црква није једна, поставља се питање њене истинитости.“ „О томе сведочи“, додао је он, „првих хиљаду година када је Црква била једна, без обзира на разлике међу Светим Оцима по неким питањима – то је доказ да је јединство било мерило истинске вере и истинског хришћанског живота.“ Владика је изразио посебну захвалност аутору што је приликом превођења успео да сачува дух текстова, али и на одличним коментарима на њих, као средства за њихово боље поимање и шире разумевање ставова. Додао је и да је „књига корисна за оног који искрено приступа овој материји, јер документи нису тајни, нити садрже тајне, они нису обавезујући, јер се Црква није ни разделила на тај начин“, нагласио је Преосвећени Владика.

Аутор, протођакон Златко Матић, је рекао да је књига позитиван покушај служења Цркви, јер је „екуменски дијалог у нашем турбулентном времену и простору обележен, са једне стране, зидом ћутања и апатије, а са друге стране, не-принципијелним и незнападачким настрадајима на симпатизере самог појма екуменизма, а посеб-

но на носиоце разговора“. Он је указао да је православно-римокатолички дијалог остао баш богословски дијалог и да је кључни и најважнији од свих билатералних и мултилатералних разговора, како унутархришћанских, тако и међурелигијских, јер „њихово помирење тешко да би било којој заједници дало за право да себи припише назив Цркве“.

Њ. Е. Станислав Хочевар је рекао да је књига написана са искреном жељом о дијалогу и жељом за заједничарење. Он је такође изразио захвалност Владици Игнatiјe што коначно имамо књигу која те документе износи у једном озбиљном и стручном контексту, јер до сада у нашој земљи није било таквих, које са мудрошћу и објективношћу говоре о теми. Уз то, он је указао на потребу да би „из дубоког поштовања Цркве као Тајне требало све догађаје што боље и свестранije посматрати и тражити речник који би био што објективнији и прикладнији за унапређење заједништва и јединства“. Он је још истакао да је наша земља по Божијој вољи простор за унапређивање тих мостова, јер се управо у Београду источно и западно хришћанство увек прожимало.

Поздрављајући присутне, г. Хенри Боне је рекао да издавање ове књиге даје значајан импулс за дискусију и указује на неопходност дијалога између Цркава и различитих верских заједница.

Модератор, др Давор Џалто, је у свом обраћању указао да је књига корисна за сазнање о начину деловања комисије и појашњења о неким питањима која су доживљавана као спорна, као и да је прави начин да се чује аутентично тумачења из перспективе Православне Цркве.

Снимак је могуће погледати на адреси: <http://www.youtube.com/IFSOCC>.

Данко Старахинић

Годишњи помен оцу Радовану

Литургијски обележена прва годишњица упокојења
protoјереја–ставрофора проф. др Радована Биговића

Уманастиру Светог Арханђела Гаврила у Земуну, у суботу, 25. маја 2013. године, литургијски је обележен први годишњи спомен поводом упокојења блажене успомене високопречасног protoјереја–ставрофора проф. др Радована Биговића. У присуству породице, чланове манастирске заједнице, пријатеља, поштовалаца, студената, духовне деце оца Радована, Његово Преосвештенство Епископ аустралијско–новозеландски Г. Иринеј (Добријевић) служио Заупокојену Литургију, уз саслужење више свештено–служитеља, док је парастос на Земунском гробљу на Гардошу служио Његово Преосвештенство Епископ будимљанско–никшићки Г. Јоаникије.

Беседећи у току Литургије Владика Иринеј је рекао „да смо се сабрали са свих страна овог нашег света да би овде славећи Бога у Тројици, Оца и Сина и Светога Духа, да славимо и успомену на једног нашег великог учитеља, оца, пријатеља, професора, једног ретког човека, човека који беше препун љубави“. „Ако било која реченица у Светом Писму“, додао је он, „може да опише нашег драгог и вољеног, блаженопочившег и христопамјатног оца Радована, то су речи: ‘Љубите једни друге’, и преко те реченице схватамо тачно ко је био наш драги отац Радован“.

„И заиста, ко овде који данас стоји и Богу се моли у овом

храму“, указао је Владика, „ко може да каже да након само једног јединог сусрета са нашим оцем Радованом, да ће му живот икада бити исти. Он нас је све променио, као она брилијантна звезда која може да обасја ваксолику висиону, да осветли црну најтамнију ноћ, он нам је доделио светлост, светлост нашег небеског Оца“. „Био је веома гостољубив, гостопримљив“, додао је Владика Иринеј, „сви смо попили и те колико дивних чаша вина са њиме, појели смо толико хлеба са њиме, јер је он знао тајну тог последњег људског сусрета у чashi вина и у хлебу, јер ту се открива и божанствена Тајна Светог Причешћа“. „А седећи, једући и пијући и Бо-

ту се молећи“, рекао је Владика, „делимо једни са другима чашу предивног разговора, а са оцем Радованом из његове преображене ризнице знања увек смо имали шта чути, увек смо имали шта научити од њега.

„Када певамо ‘Вјечнаја памјат’“, додао је још Владика Иринеј, „онда се сећамо нашег покојника и ако се сећамо никада неће пасти у заборав, и онај који остаје у нашем сећању он живи до века“. „И заиста“, истакао је Владика, „попшто наш отац Радован потиче из наше дивне, племените Црне Горе, сећамо се и речи великога Петра II Петровића Његоша: ‘Благо оном који довијека живи, имао се рашта и родити’. И заиста отац Радован је имао зашта да се роди и да подели његов племенити, узвишиени живот са свима нама“.

Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије у својој беседи над гробом рекао је да „у светлости Вајксења Христовога и у нади Вајксења сабрали смо се, да обиљежимо спомен оца Радована, да обиљежимо вјеру Божи-

ју оца Радована у Христово Вајксење и у свеопште Вајксење мртвих“.

Говорећи о животном путу оца Радована, Владика Јоаникије је подсетио на његово човекољубиво, дубоко и префињено осећање за ближњег, рекавши да је то понео и развио из родитељскога дома, а да се током живота „тако лијепо расцвјетала његова душа и његова личност, и да су тако лијепо засијали таленти који му је Бог дао, а које је он умножавао својим трудом“. Владика је нагласио да је поред изузетног образовања којим се није разметао, личност оца Радована красила широта, стога што је у души и срцу овог јеванђељског пастира „било мјеста за сваког човека, јер је он по угледу на пастироначалника Христа, могао да са једнаком љубављу и способношћу приђе свакој личности, због тога што је његова душа била некористољубива, богољубива, чиста, благородна“. „Тако је“, додао је Владика, „и многе огрубљене душе привео Христу, многе оплеменио својом љубављу,

Христовом љубављу, што је био циљ његовога живота“.

Владика Јоаникије је још истакао да је отац Радован био „риједак свештеник, и у Београду, а и много шире“, који је „своју мудрост, своје дарове употребљавао на славу Божију, на спасење и своје и својих ближњих, да је знао да слуша људе са много мањим образовањем, да ћути и да их грије са својом љубављу, да их дочекује у оном скромном дому, који је љепши и славнији од сваке палате у Београду и другим нашим мјестима“.

На крају, Владика Јоаникије је поручио присутним: „Да нам буде примјер отаца Радована увијек пред очима, његова доброта, да и ви угледајући се на њега и на остале који су за свијетлили љубављу у овоме свијету, да се и ми на такав начин спасавамо. То је најsigурнији пут и начин да испунимо заповијести Господње, љубављу, праштањем, добротом и милосрђем“.

Тексш и фотографије:
Данко Старахинић

Необјављени интервју са о. Радованом Биговићем

Будућност црквеног школства

Црква и Универзитет

Разговор водио Блађоје Пантелић

Професор др Радован Биговић био је несвакидашња личност у нашој како црквеној тако и академској средини. У посткомунистичком добу био је један од ретких свештеника и теолога који је равноправно учествовао у интелектуалном животу Србије и ексјугословенских земаља који је пречесто био милитантно атеистички или, у најбољем случају, неповерљив према свему ономе што долази из Цркве. То му је полазило за руком, пре свега, јер је успео да се еманципује од црквеног живота који је у време бивше Југославије у великој мери изгледао, како је неко тачно приметио, баш онако како су комунисти хтели да он изгледа – гетоизирano, заостало, мрачно, итд. Отац Радован Биговић, насупрот томе, био је отворен, ведар, спреман да иде у корак с временом. Управо зато је његова мисија имала изузетне успехе у том за црквену мисију најзахтевнијом подручју – универзитетском, и уопште академском и интелектуалном (али, наравно, и не само у њему). Да је то тако најбоље говори податак да је београдски Православни богословски факултет враћен на Универзитет тек 2004. године, и опет, очекивано, огромном заслугом и оца Радована Биговића.

Имајући у виду његово ангажовање у тој области, пре око три године разговарао сам с њим о стању у нашем црквеном образовању и путевима којима би оно требало да се креће. Тај разговор је емитован на патријаршијском Радију *Слово љубве*, а сада се по први пут појављује у писаној форми. Два су суштинска разлога за публиковање интервјуа и „на папиру“. Први, отац Радован је тада изнео неколико сјајних предлога за унапређење свих нивоа верског образовања које би неминовно и што хитније требало реализовати. Други, начин на који се проф. Биговић бавио ангажованом теологијом, а који се у његовом случају увек пројављивао независно од теме, требало би да се усвоји као парадигматичан; на шта можда најбоље упућује чињеница да иако није прошло пуно времена од његовог упокојења, већ се у нашем црквеном животу озбиљно осећа недостатак једне тако отворене, умерене, трезвене и центалменске личности. Зато сећање на његов живот и његово стваралаштво не би требало да избледи, уколико нам је стало, а треба да нам буде стало, до једног здравог и култивисаног црквеног живота. Стога би било значај-

но покренути пројекат издавања његових сабраних, или бар изабраних дела, уз која би обавезно морао да иде један документарни филм о њему, као и видео и аудио снимци његових интервјуа, беседа, предавања, и сл.

Прве школе са дугом традицијом, колико нам је познато, биле су питагорејска школа и Платонова Академија, и оне су се бавиле образовањем аристократа који ће после бити владари. У Атини је постојало још неколико школа, а од посебног је значаја Аристотелов Лицеј који је био прва научноистраживачка институција у модерном смислу те речи, ту се нпр. налазила прва библиотека; тај Лицеј је поседовао целину знања јелинског света. А стоичка и епикурејска школа су више биле школе живота, практичног деловања, нису се, дакле, много бавиле апстрактним знањима. До негде 12. или 13. столећу функционисале су мале, обично манастирске школе. А у 13. столећу се формирају и први универзитети у Паризу и Болоњи. Универзитет са својом карактеристичном формом је творевина средњег века, а у 19. столећу чувени Александар фон Хумболт наводи да су јединство научног знања, јединство научноистраживачког рада и слобода основни еле-

менти идеје универзитета. Да ли је универзитет био погодан за реализацију онога што називамо хришћанском паидејом или су јој можда више одговарале школе типа стоичке и епикурејске?

– Чињеница је да су теолошки факултети од самог почетка историје универзитета били у њиховом саставу; универзитети се буквално нису могли замислiti без богословских факултета. Међутим, био је један период у нашој историји када сути факултети били елиминисани са државних универзитета. Али, хвала Богу, богословски факултети су се вратили у саставе универзитета. Мислим да универзитети данас не служе оној сврси са којом су они основани. Циљ њиховог оснивања је био обједињавање различитих научних знања, и у тој концепцији онда, присуство теологије на таквом универзитету свакако је од велике важности, јер је тешко замислiti целовито сазнање без теологије.

Данас су универзитети више административне и бирократске установе које се баве неким академским формама, доносе разне законе, статуте, баве се материјалним пословањем, прописују правила, и тако даље, просто су нека врста институције између министарства за просвету и факултета. Уз то, ми живимо у времену када свака наука постаје самодовољна, сваки факултет самодовољан... Све је мање оних који мисле да им је потребно знање других, свако је апсолутизовао своја знања, своју науку. С друге стране, број научних чињеница се рапидно увећава. Негде сам недавно чуо, од једног експерта за те ствари, да се сваке две и по године у свету број научних чињеница удвостручава. Ако је то тако онда има толико чињеница да људски ум једноставно више не може да их прима. И сада се јавља проблем, ко ће, и под

каквим условима, и на који начин, да филтрира те научне чињенице, и да их колико-толико учини доступним.

Што се тиче Цркве, мислим да она није успела, или бар Православна Црква није успела да изнедри свој тип школа, из ових или оних разлога. Углавном је прихватила западноевропске образовне моделе. И то јесте велики проблем. Постоје два мишљења по питању колико те школе одговарају или не одговарају самој природи Цркве. По једном, оне су потпуно супротне духу Цркве, док други опет мисле да није баш тако... Ја мислим да теологија мора да има двоструку улогу или двоструки карактер, а то је да, с једне стране, заиста буде црквена, тј. да буде утемељена на црквеном искуству, на црквеном предању, али, с друге стране, истовремено она мора да буде и научна. Сматрам да би се овај став могао бранити читавом историјом православне теологије, од најранијег периода до дана данашњега. Уосталом, и највећи број отаца Цркве је тај метод и користио; дакле, они су завршавали световне школе, користили световна сазнања, али, истовремено се егзистенцијално укорењивали у живот Цркве. Тако да су световне науке биле нека врста пропедевтике. Зато и ми данас не морамо да

апсолутизујемо науку и научно знање, али не треба ни да га игноришимо, јер је оно потребно теологији и, чини ми се, да теолошке школе, дакле, не могу и не треба да постоје без оних, наравно, најбољих достигнућа модерних наука.

Сведоци смо реализације тзв. болоњског процеса и када су у питању високошколске установе СПЦ (Православни богословски факултети и у Београду и у Фочи су део тог процеса). Професор Милан Узелац је у две књиге изврсно показао како болоња у ствари политизује паидеју; довољно је рећи да је тзв. Болоњску декларацију потписало неколико министара иностраних послова, а није било ни универзитетских професора ни педагога. А познати професор Ивић, који се већ дуго година бави проблемом универзитета, сматра да је по среди американизација европског школства, тј. да се не инсистира на неким фундаменталним знањима него да се тежиште пребацује на практичне вештине, да се студенти претварају у шегрте. Какав је Ваш став по питању болоњског процеса?

Болоњски процес се углавном и у највећој мери односи на државне универзитетете и факулте-

те; неки од великих и најпознатијих европских универзитета још увек не прихватају болоњска начела и болоњске принципе, као и одређени приватни универзитети и факултети. Ја исто мислим да читав тај болоњски процес образовања и васпитања има одређене политичке импликације, али и не само политичке, већ и економске, и друге. Но, поред много тога заиста негативног, чини ми се да има и нечега доброг, бар када је реч о нашој средини. Пре свега имам у виду то да су студенти приморани да од самог почетка студија доиста и студирају, и да то схвате као озбиљан посао. Истовремено и професоре тера да уложе максимум труда и рада и волье да помогну студентима да своје студије окончају на време. С друге стране, спречава се, колико год је то могуће, самовоља професора у васпитно-образовном процесу; не могу више професори да дају студентима све што им падне на памет од литературе, морају постојати прецизни стандарди колико могу и колико је то уопште реално да један студент може да припреми за један испит. А мислим да, у неку руку, болоњски процес погодује студентима. Наравно, да ли ће он неминовно водити стварању људи који су стручни само за једну област

У модерној Европи и код нас још увек постоји та супротстављеност између знања и вере. Напросто, још увек је у свести људи да бавити се науком скоро да подразумева бити агностик или бити, рецимо, атеиста, или, у најбољем случају, не бити црквен човек.

или вештину, како сте ви рекли, или неће, то је сада проблем и зависи пуно од сваког човека појединачно. Ипак мислим да уколико неко жели да се бави заиста истински науком да ће и кроз овај процес имати таквих могућности. Али смо ипак сведоци да је међу младима све мање оних који желе да посвете свој живот науци, као што је то, рецимо, посвећивао један Никола Тесла или неки други велики научници. Данас људи студирају, завршавају факултете просто да би добили диплому, да би им то омогућило неки практични рад, да би се запослили, и да их више ништа много не интересује. Тако да о болоњском процесу треба озбиљно да поведу рачуна и да га анализирају, пре свега, интелектуалне елите свакога народа, а, наравно, и Црква треба да се озбиљно позабави тиме, јер и она мора своје школство да стави на дневни ред, почевши од верске наставе у основним и средњим школама до високог образовања; то мора да буде међусобно повезано, да буде једна целина, а не да се дешава, што сада имамо случај, да људи у средњој школи уче једно, а онда касније када дођу на факултет то морају да негирају, и да свакако нешто друго уче, што свакако није добро.

Болоњом се ставља акценат на практично, употребљиво знање. Да ли тиме она можда више погодује црквеној образовању од традиционалног универзитетског образовања?

– Теологија је бесmisлена ако није практична, ако нема ту димензију. Теологија уколико није искуство, онда је, 'ајде да употребим тај древни израз, – технологија, она нема никаквог значаја. Е сада, болоња сама по себи не чини теологију, нити теолошке школе практичним нити црквеним, јер то, пре свега, зависи од људи који су на факултету, зависи од тога да ли су то црквене личности које могу тај црквени дух и то црквено искуство да пренесу на младе људе, и да се направи та равнотежа између теологије као црквеног искуства и теолошких наука као стриктно научних дисциплина. Важно је и једно и друго, јер у модерној Европи и код нас још увек постоји та супротстављеност између знања и вере. Напросто, још увек је у свести људи да бавити се науком скоро да подразумева бити агностик или бити, рецимо, атеиста, или, у најбољем случају, не бити црквен човек, или можда имати неку врсту интелектуалне религиозности. Са вером се обично поистовећује незнაње, мрак, априорно прихватање нечега што се не може доказати, подлога за тоталитаризам, и много штошта другог. И сами знамо да је хришћански Бог – Логос, а једно од значења речи *λόγος* је и разумност, рационалност, итд. О словесности творевине се говори код многих светих отаца, и та идеја о словесности творевине је и била подлога за модерну науку... Ево сада се присећам Вајтхеда, који је у својој књизи *Наука и модерни свет* говорио да је средњове-

Теологија је бесмислена ако није практична, ако нема ту димензију. Теологија, уколико није искуство, онда је, да употребим тај древни израз – технологија: нема никаквог значаја.

ковна теологија у ствари била основа, темељ модерних наука; он то није рекао без разлога. А била је управо захваљујући идеји да у свету постоји словесност, да постоји поредак, да постоји законитост... и све науке настале у новије време су се и темељиле на том начелу. И данас, ако је ишта важно за наше школство, за наше образовање, то је управо то, условно речено, помирење између разума и вере, између теологије и науке. И то је важно и за једну и за другу, јер вера, па и теологија, ако није научна може да се врло лако претвори у сујеверје, у магију, у неко побожно богоносни слије које је увек ризично, не треба га категорично одбацивати, али мора се имати у виду да је оно опасно.

Поменули сте дисхармонију средњошколског и високошколског црквеног образовања, то је један проблем. Поред тога, имамо болоњски

процес који је већ по себи контроверзан. Да ли су теологији можда требали да дају неку, условно речено, алтернативу болоњи, да формулишу неку, да је тако назовемо, теопедагогику, која би у основи била библијско-отаčка паидеја формом прилагођена савременом добу?

– Данас је у читавој Европи образовање у надлежности световних институција, односно државе, и Црква нема институционалну могућност ни друге снаге да утиче на читав тај процес. Јер државе дакако обликују људе за своје властите потребе. Међутим, има једна добра околност, а то је могућност стварања приватних школа. И мени није јасно зашто наша Црква није до сада искористила ту законску могућност да створи своје приватне школе – гимназије, факултете, универзитете. Тада би оне могле да функционишу по неким другим принципима који су различити од

болове, или да се користи и нешто од болове што је добро, као и од других искустава, и наравно од свог властитог предања. То је једина реална могућност како Црква може стварно да утиче на образовање у овој земљи и уопште у Европи, дакле, стварањем приватних школа. Наравно, приватних црквених школа има у Европи, и оне су и даље најбоље школе, има их и у, условно речено, православним земљама попут Русије, Румуније, Грчке, итд., и не видим разлога зашто их не би било и код нас.

Мислим да ће се врло брзо још више указати потреба да Црква има приватне школе, где ће се људи образовати за разна занимања, а не само за свештенике и вероучитеље. Уверен сам да ће врло брзо доћи време када ће морати да се размишља о теолошком факултету који ће бити двопрограмски студиј, јер ми имамо већ сада велики број људи који не могу нигде да нађу посао. Не може Црква да буде неодговорна за судбину тих младих људи. И управо неки теолошки факултети из окружења разматрају могућност двопрограмског студија; што би значило да неко заврши рецимо на истом факултету, поред теологије, и историју, тако да он сутра са тим двопрограмским студијем, ако не може да нађе места у Цркви и да му она понуди неку службу, он може рецимо да буде професор у школи. То је истовремено и мисија Цркве. И једино тако [отварањем приватних образовних институција и установљења двопрограмског студија на постојећим богословским факултетима] може доћи до неког преображаја и препорода, јер треба знати да највеће отпоре вери не срећемо више у државним политичким структурама, него управо у тим образовно-интелектуалним структурама.

Сећање на жртве геноцида

Фото: ТанјуГ, Новости

Јасеновачка страва

Традиционална комеморација жртвама у Јасеновцу била је заказана за 21. април, али је, због поплава, одржана 12. маја 2013. године

Светом Архијерејском Литургијом у Цркви Светих апостола Петра и Павла у Козарској Дубици, коју је служио Његово Преосвештенство Владика бањалучки Јефрем, 12. маја 2013. године, и паастосом у присуству највиших званичника Републике Српске, више стотина грађана и домаћих и међународних представника, на гробном пољу „Храстови“ код Козарске Дубице, обележен је Дан сећања на жртве злогласног логора „Јасеновац“, у којем је током Другог светског рата убијено преко 700.000 Срба, Јевреја, Рома и антифашиста.

„Овде недостаје правда за неправду која је почињена. Овде свако има неког кога нема и свако има некога за ким плаче,“ рекао је председник РС Милорад Додик на комеморативном скупу.

Обележавању Дана сећања у Доњој Градини присуствовале су бројне званице које су положиле венце: преживели логораши и потомци жртава из РС и Србије, изасланици председника и Владе Србије, г. Жарко Обрадовић, министар просвете и науке Србије, г. Зева Елкин, вршилац дужности министра иностраних послова Израела, г. Патрик Мун, амбасадор САД у БиХ, изасланик државне делегације Израела, представник Конференције највећих америчких јеврејских организација, као и бројни представници амбасада у БиХ.

Говорили су тога дана и они који су успели да се пробију и преживе 22. април 1945. године. Илија Ивановић, рођен 1928, рекао је Танјугу да је ту, у Јасеновцу, доживео и преживео све страхоте и ликвидације, сусрећући се с усташким злочинцима и логорашима херојима који су им пркосили. Али, оно што га данас погађа је што у меморијалном центру нема више ничега из

У недељу 12. маја је и у Јасеновцу код Каменог цвета одржана комеморација у знак сећања на пробој последњих затвореника 22. априла 1945. Присутнима се обратио и председник Хрватске Иво Јосиповић: „Јасеновац је подсећање на злочин у коме су учествовали и бројни Хрвати,“ рекао је и подсећио на обавезу сећања на невине жртве као и на то да се никад не оживи идеологија зла. На комеморацији у Јасеновцу су први пут додељена и одликовања и признања преживелим логорашима.

Према начину убијања, јасеновачки логор сматра се једним од најмонструознијих стратишта у свету, који је основала и њиме управљала Независна држава Хрватска. У пробоју 600 логораша из Логора III и касније 150 логораша из Кожаре, радног дела у самом месту Јасеновац, преживело је 107 логораша. Усташе су побиле и 473 логораша који нису покушавали да беже.

оног времена... „Све је уништено после Другог светског рата и нема никаквих знакова о логору који је постојао. Нема ни фотографија логораша с ланцима на ногама, а камоли шта више.“ Говорио је и о манипулатији са бројем пострадалих: „Истина је тако страшна и невероватна, а политика се умешала у све, па и у то,“ рекао је 85-годишњи Илија.

Базил Зуколо, пореклом Италијан, који је живео у Пожеги у Славонији, ухапшен је 1944. г. „Успомене су толико тешке да се једва савладавам да их издржим“, рекао је и додао да „млади људи требају да знају шта се дешавало у логору, јер има и таквих који, кад чују, мисле да није могуће да су се у Јасеновцу радиле такве страхоте.“

Олга Стојановић

Радио–станица
Архиепископије
боградско-карловачке

СЛОВО ЉУБВЕ
Радио Архиепископије београдско-карловачке
107.3 MHz

Радио Слово љубве

Према последњим истраживањима
овај црквени емитер остварује завидне резултате

Радио Слово љубве је епархијска радио–станица Архиепископије београдско-карловачке. Дозволу за емитовање добио је августа 2009. године. Радио се први пут огласио на празник Рођења Пресвете Богородице 21/8. септембра 2009, а на празник Покрова Пресвете Богородице 14/1. октобра 2009, преносом Литургије из Пећке патријаршије отпочео је реализацију свог програма. Слово љубве се чује у већем делу Београда на фреквенцији 107,3 MHz, а путем интернета дomet овог радија је неограничен. Програм овог радија је веома слушан у дијаспори, судећи по броју имејлова који свакодневно пристижу у редакцију са бројним питањима и сугестијама.

Према недавно урађеном званичном истраживању IPSOS Strategic Marketinga, 24.145 Београђана редовно прати програм Радија Слово љубве који се налази на 22. месту по слушаности у Београду, а на 47. месту у Србији од 320 радио–станица. Овај податак је изузетан, узимајући у обзир две чињенице: ово је највећи број слушалаца који Радио Слово љубве има од свог оснивања, и овај резултат је постигнут а да није направљен ниједан компромис, пре свега у музичком формату радија, који је био један од захтевнијих задатака за запослене. Стога се од Спасовдана 2012. на фреквенцији од 107,3 MHz, еmitује нови музички формат који има дневну листу са поп и рок обрадама духовних текстова и етно песама, као и етно песама савремених аранжмана (од 7 до 15 часова), док се у подневним сатима еmitују бисери духовне и народне музике, што је програмску политику овог радија као црквеног емитера коначно уобличило.

Што се тиче програмске шеме, она је базирана на црквеној информативи, ауторским емисијама и научном програму. Слушаоци су тако у прилици да прате емисије попут: „Препознавања“ – где гостују познате личности из света културе, уметности, спорта, „Трептаци“ – у којој се говори о духовној и родољубивој поезији, „Будимо људи“, емисију која прати харитативне делатности Цркве и

реализује се у сарадњи са Верским добротворним старатељством АЕМ, „Историјска читанка“, као и емисије: „Реч пастира“, „Под знаком питања“, „Збор зборила“... Посебно су интересантне оне из научног програма радија које се еmitују сваког радног дана у 21 сат – „Теолошки погледи“, „Свет Библије“, „Пресек“, „Теолошка предавања“... Посебна пажња се посвећује дешавањима на Косову и Метохији свакодневним праћењем, а сваке суботе у 16 часова, еmitује се „КиМ хроника“, која представља пресек свих догађања у току недеље. У оквиру планиране сарадње са САНУ, емитоваће се концерти, трибине и научни скупови које организује САНУ. Детаљна програмска шема се може погледати на веб–сајту радија, на адреси www.slovoljubve.com.

Радио Слово љубве је свакако постао препознатљив и јединствен у Београду. Врло је интересантна и демографија оних који га слушају – истраживања указују на чињенице да је већи број мушкираца који прати програм (57,8 %), него жена (42,2 %), да је највећи број оних који проводе време уз радио-пријемник на фреквенцији 107,3 MHz узрасла од 20 до 49 година старости (62,5%), да је пријемчивији за запослене (47,6 %), него за незапослене (21,5 %), и да је готово једнак број оних који га редовно прате са средњом стручном спремом (48,2 %), у односу на број високообразованих (48 %). [извор: IPSOS Strategic Marketing].

Један од већих проблема са којим се Радио Слово љубве суочава је недостатак поп и рок обрада српских етно песама, које су пријемчије посебно за младе. Зато је менаџмент радија започео планирање реализације ширег пројекта – пројекта афирмације и мотивације аутора, композитора и извођача на стварању музике која је инспирисана духовним текстовима и етно песмама, како би и на тај начин ови креативни људи дали својеврстан, лични печат и поглед на духовно наслеђе српског народа.

Олга Стојановић

Разговор са др Милетом Радојевићем – извод
из Вакршњег интервјуа за Радио Слово љубве

Опстанак српског народа зависи од опстанка Цркве

Тамо где постоји функционисање Српске Православне Цркве, где су свештеници ревносни, тамо народ и опстаје. Фактички то значи да тамо где је очувана жива Црква, очувала се и Српска Православна Црква и народ са њом.

**Христос васкрсе! Господи-
не Радојевићу, Ви сте на
место директора Канце-
ларије Владе Републи-
ке Србије за сарадњу са
црквама и верским за-
једницама именовани у
октобру 2012. године. Не-
колико месеци је прошло.
Кажите нам Ваше утиске
о досадашњем раду од
именовања па до данас.**

– Ваистину вакрсе! Ја сам именован 6. септембра, а у октобру сам почeo да радим. Нажалост, уредба која је донета и којом је уређено да питање ресора вера буде у оквиру Канцеларије за сарадњу са цр-

квама и верским заједницама, а не у оквиру посебног министарства, како је то до тада био случај, донета је у августу. Део послова ранијег Министарства вера, конкретно Регистар цркава и верских заједница и израда прописа о верским слободама и правном положају цркава и верских заједница, пренет је у Министарство правде и државне управе. Од избора у мају месецу, па до октобра настало је вакум у деловању Канцеларије. Тада вакуум је довео до тога да неки од послова претрпе застој. Дошло је до застоја у плаћању обавеза за пензијско и инвалидско осигурање и измирењу обавеза од

стране државе када су у питању верске школе и богословије. Хвала Богу, све је то решено у једном релативно кратком року и од октобра месеца до краја године успостављено је потпуно нормално функционисање Канцеларије, тако да су сва средства планирана буџетом за 2012. годину у потпуности распоређена и наменски утрошена. Паралелно са тим пословима били смо принуђени да коначно уобличимо финансијски план за 2013. годину. Све те активности су омогућиле да Канцеларија у 2012. години функционише без икаквих проблема. Обавезе се измирују према свима

како је то планом и буџетом предвиђено и ја мислим да цркве и верске заједнице позитивно оцењују функционисања саме Канцеларије.

Обишли сте велики број епархија Српске Православне Цркве, како у Србији, тако и у региону. Видели сте какво је стање у њима а и разговарали сте са епископима наше Свете Цркве. Какви су Ваши утисци?

– Да бих на најбољи могући начин и што свеобухватније сагледао функционисање Српске Православне Цркве кроз епархије, и однос државе према Српској Православној Цркви кроз однос према епархијама, настојао сам да у што краћем временском периоду обиђем што више епархија. Од епархије до епархије стање је различито. Неке епархије имале су срећу да буду на подручјима где су материјалне могућности за нормално функционисање и егзистирање биле веће, где је било веће помоћи од локалних самоуправа, од стране привредних субјеката и организација, а наравно где је и стандард грађана који су се определили као верници – већи. Све то је утицало да стање у неким епархијама буде боље, да неки свештеници, неки епископи имају уређене односе и немају проблема што се тиче материјалног положаја свештеника, који је, нажалост, у неким другим епархијама и те како лош. Те угрожене парохије, где је свакако била неопходна помоћ државе, и где ће и убудуће бити та помоћ неопходна, захтевају посебну пажњу. Велики број парохија у јужној и источној Србији је сиромашан. Ту се чине напори да се пружи одговарајућа помоћ како би свештеници остали, да не би сви одлазили из тих си-

Др Милејша Радојевић је рођен 1955. године у Мирошевицима, општина Лазаревац. Докторирао је на економским наукама. Радио је у Саобраћајном предузећу „Стрела Лазаревац“ као заменик генералног директора, а након тога је био директор Друштвеног предузећа „Јанко Стајчић“ из Лазаревца. За посланика у Народној скупштини Србије изабран је 1990. Обављао је дужност члана Градског већа у Скупштини града Београда (2008–2010). Од 2010. до 2012. био је директор Градског саобраћајног предузећа „Београд“. На место директора Канцеларије за сарадњу с црквама и верским заједницама у Влади Републике Србије је изабран у августу месецу 2012. године. Од 1990. до 2002. био је члан Савета и Управног одбора Епархије шумадијске. Члан је Епархијског савета Архиепископије београдско-карловачке. Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве одликовао га је 1997. Орденом Светог Саве другог реда. Добитник је више црквених признања и ордена.

ромашних парохија. Чињеница је, а показало се то у практици, да народ и опстаје тамо где имамо функционисање Српске Православне Цркве и где су свештеници ревносни. Фактички то значи – да тамо где је очувана жива Црква, очувала се и Српска Православна Црква и народ са њом.

Поред материјалне егзистенције постоји ту и низ других проблема. Обишли смо епархије и у бившим републикама Југославије, епархије у Хрватској, Црној Гори, у Републици Српској... Обишли смо и Будимску епархију и видели смо да ни ту није најбоље стање. У претходним годинама догодила су се велика миграционе кретања, дошло је до расељавања. Број Срба у Хрватској је смањен, тако да имамо епархије које имају велики број објеката који су уређени и могу да се користе, али немамо народа... Такав је случај у Осечко-пољској и бањалучкој епархији где је некада живео значајан број Срба. Данас у тој епархији постоје педесет и две активне цркве, ко-

је су обновљене и у добром су стању. Ту су и свештеници и те цркве функционишу – али је заиста мали број Срба који је преостао у Хрватској. Све су то тужни призори... Недељно Литургији најчешће присуствује само свештеник и можда један или два члана, који су из Црквеног одбора или из неког од околних села... То је реалност са којом смо се суочили. Хвали Богу те постоје свештеници који врше службу и одржавају Српску Православну Цркву у животу, јер се надамо да ће кад-тад доћи до повратка људи на своја вековна огњишта и да ће многи који су се у оном времену после „Олује“ раселили, вратити на своје просторе, на своја домаћинства. Надамо се да ће време учинити своје и да ће те цркве поново оживети својим пуним сјајем на славу Богу и на радост Српске Православне Цркве и српског народа.

Тежак случај је и у Горњокарловачкој епархији, где је исто тако дошло до великог исељавања српског становништва. У Епархији су остале парохи- ➔

Владика Теодосије и његово монаштво и свештенство чине један велики подвиг настављајући вековно постојање Српске Православне Цркве на Косову и Метохији. Њихова жртва и посвећеност ће кад тад у времену које је пред нама дати своје резултате и позитивне плодове.

је саме, остали су манастири сами... Постоје манастири где имамо по једног монаха или ни једног... И то су тужни призори. Испратили смо дешавања и однос државе у том подручју и заиста свештенство тамо добија неку надокнаду, али у погледу обнове порушених објеката ствари се врло споро крећу. У Горњокарловачкој епархији нам је срушен Двор епархијски. Додуше, храм је у Карловцу изграђен и обновљен и он заиста изгледа лепо, хвала Богу. Епископ је ту, служи се служба, то мало Срба што има долази. На подручју Ријеке имамо много лепих храмова и ту положај свештеника и није тако лош, они сасвим нормално функционишу, али најалост нема верника.

У Далматинској епархији стање је доста лошије, пре свега када је у питању осећање сигурности и безбедности. Као да смо могли да претпоставимо да ће се дрогодити ово што се десило са децом у манастиру Крка, која су нападнута. Заиста је стање и статус и то мало српских породица које су остале доста тешко... Остале су старачка домаћинства. Прошао сам кроз Шибеник са Епископом.... Ту стање није добро. Ипак, надамо се да ће, што се тиче државе Хрватске, они учинити напор да се свештеницима и тој деци у манастиру Крка обезбеди нормално битисање и егзистирање на подручју Хрватске, како се и тај мали број Срба са тог подручја не би раселио.

Посебно питање је питање Епархије рашко-призренске и косовско-метохијске...

– То је тужна слика и прилика. Ја сам био више пута и обишао сам неколико манастира. Шта рећи кад сама чињеница да наши свештеници и монаси исповедају веру и наравно гости који под пратњом долазе у те манастире, а притом су свесни да су окружени снагама КФОР-а са другим цевима, који их чувају и штите – и то се понавља из дана у дан и тако годинама. Сви ми имамо исти циљ и очекујемо да ће једног дана сви ти проблеми који су нас година ма притискали, када је у питању егзистирање Срба на Косову и то њихово страдање које се већ 20 година прати и сагледава, престати, окончати се. Али и даље је слика иста и видимо да кроз, малтене свакомесечно убијање или протеривање неке од породица или појединача, и даље траје и не зна се докле ће оно трајати. Држава Србија ће свакако учинити све што је у њеној моћи да се стање у животу тог народа поправи, да се стање у животу Српске Православне Цркве у целини кроз деловање свих цркава и манастира доле поправи. Па, није тајна ми и сада кроз редовну месечну помоћ свештенству и монаштву одржавамо све те цркве у животу. Нама су свештеници присутни у свакој цркви, без обзира што нема народа, и заиста, Владика Теодосије и његово монаштво и свештенство доле, чине један велики подвиг настављајући вековно постојање Српске Православне Цркве на Косову и Метохији. Њихова жртва и посвећеност ће кад тад у времену које је пред нама дати своје резултате и позитивне плодове. Ја се надам и верујем да ће доћи дан када ће Срби моћи да се несметано

врате на своја вековна огњишта. Да ли ће то бити, као што је то недавно Патријарх рекао, када је у питању случај израелског народа, после 1700 или 2000 година, не зnamо, али је стварност да су се Јевреји вратили на своје подручје и ушли у Јерусалим. Зато нема разлога и да се Срби не врате на своја подручја, јер оно што је сигурно, јесте да ће те вековне светиње, као што су Дечани, Призрен, Пећка патријаршија, Грачаница, – надживети све проблеме. Неће их надживети зато што то може да буде воља некога појединачно. Сачуваће их Господ као што их је до сада сачувао кроз векове и ја верујем да ће они као својеврсна тапија о постојању и о животу Срба на тим просторима кроз неке будуће века, у ствари бити та снага и тај магнет који ће вратити Србе на те просторе.

Оно што је приметно последњих неколико година јесте оснивање православних медија, посебно радијских еmitera, мисионарење и искорак наше Цркве у том правцу. Како Ви сагледавате улогу црквених медија у нашем друштву.

– Мислим да је улога медија јако велика и она је у ствари непроцењива. Велика је штета што их у претходном периоду није било много више, јер мисионарску делатност не могу да изнесу само свештеници на терену. Они реално не могу да стигну и да покрију сваки дељић наше територије и да посете сваку српску породицу, што је врло важно. Дакле, оно што не могу свештеници постигне се путем штампаних или електронских медија. Сведоци смо да се у последњих двадесетак година, из године у годину, по-

Нема разлога и да се Срби не врате на своја подручја, јер оно што је сигурно јесте да ће те вековне светиње, као што су Дечани, Призрен, Пећка патријаршија, Грачаница, – надживети све проблеме. Неће их надживети зато што то може да буде воља некога појединачно.

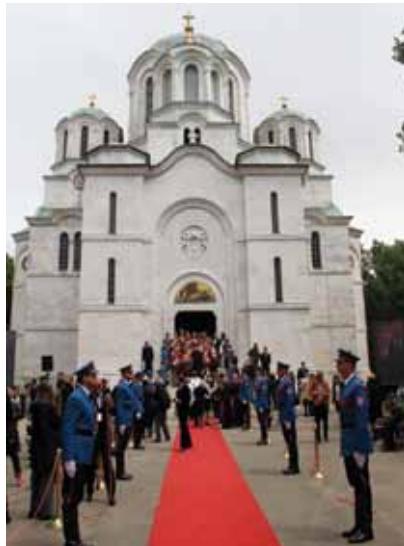
Сачуваће их Господ као што их је до сада сачувао кроз векове.

јачавањем деловања тих медија истовремено појачавао број верника у Српској Православној Цркви. Свакако да велика заслуга за то припада деловању медија, јер се, према последњем попису, 85 % грађана Србије изјаснило као припадници православне вероисповести што је велики број. Ако смо им кроз те медије омогућили да донекле сазнају све оно што нису знали о својој вери и о својој Цркви, ако добију жељу да врате своју веру уколико су је негде били потиснули у својој породици, онда није беззначајан било који проценат верника који су захваљујући томе приступили Цркви.

Ви сте, господине Радојевићу, на препоруку почившег Епископа шумадијског Господина Саве, добили Орден Св. Саве другог реда. Замолићемо Вас да нам кажете нешто више о Вашој сарадњи и о Вашем раду и сусретима са блаженопочившим Епископом Савом.

– Када ме то питате, морам да вам кажем да се ја заиста са сетом сећам тог времена уназад неких двадесет и пет година, када је отпочео неки облик сарадње између мене и Епископа шумадијског, блаженопочившег Епископа Саве.

Лепа су то била времена, тада се много градило у Шумадији. Почело се са градњом у односу на остale епархије много пре, и почело се много пре са враћањем народа вери у тој епархији него што је то био случај код других. Ја сам у тим годинама заиста био активан учесник свих тих дешавања. Ми смо само на подручју Лазаревца, где сам ја живео, у периоду од деведесете до деведесет седме године, изградили седам нових цркава, неколико парохијских дома, две цркве брвнаре, и то се може назвати неким златним периодом грађитељства и на лазаревачком подручју, али рекао бих и у цељу Шумадијској епархији, јер је више од сто храмова у том периоду започето и изграђено до краја деведесетих година. Била је то, плодна сарадња, ако човек може тако да се изрази... Сви ти храмови који су тада настали, и то оживљавање Српске Православне Цркве у Шумадији и колико је та жива Црква и данас присутна у свом најлепшем издању... Настављено је и после Владике Саве да се гради пуним интензитетом. И сада се гради и ја сам заиста пресрећан када одем у моју Шумадију и када видим све те објекте и сва та дешавања. Трудим се колико могу да будем присутан иако више не живим тамо.

Државна сахрана у Краљевском маузолеју на Опленцу

Патријарх Иринеј: *После дугог и невољног странствовања краљ Петар, краљица Марија и краљица Александра и краљевић Андреј дошли своме дому и своме народу.*

Престолонаследник Александар: *Ово је историјски тренутак за краљевску породицу, али и за цео српски народ и државу Србију.*

Премијер Ивица Дачић: *Идеологија има мношто, али Србија је само једна.*

Председник Томислав Николић: *Ми више себи не можемо и не смејмо да дозволимо ћоделе и нејравду.*

Негова Светост Патријарх српски Г. Иринеј началствовао је 26. маја 2013. године, уз саслужење више архијереја Српске Православне Цркве, Светом Архијерејском Литургијом у Цркви Светог Георгија на Опленцу поводом државне сахране посмртних остатака краља Петра, краљице Марије, краљице Александре и краљевића Андреја.

Њихова Високопреосвештенства Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије и дабробосански Г. Николај, Њихова Преосвештенства Епископ сремски Г. Василије, будимски Г. Лукијан, браничевски Г. Игњатије, будимљанско-никшићки Г. Јоаникије,

западноамерички Г. Максим, аустралијско-новозеландски Г. Иринеј, хвостански Г. Атанасије и високопреподобни Архимандрит Методије, игуман манастира Хиландара, служили су и присуствовали Светој Архијерејској Литургији.

Поред председника Републике Србије г. Томислава Николића, председника Владе Републике Србије г. Ивице Дачића и председника Републике Српске г. Милорада Додика, церемонији у Краљевском маузолеју су присуствовали Њихова краљевска височанства престолонаследник Александар II, принцеза Катарина, принц-наследник Петар, принц Филип и принц Александар, принцеза

Линда, принц Никола, принцеза Катарина, принц Владимир и принцеза Бригита, принцеза Лавинија, г. Остин Причард – Леви и Лука Причард – Леви, принц Димитрије, принцеза Јелисавета, принц Михајло, принц Сергије и принц Душан, као и министри у Влади Србије г. Иван Мркић, проф. др Славица Ђукић – Дејановић, г. Велимир Илић, народни посланици, представници Војске Србије, велики број гостију из земље и иностранства, представници страних краљевских породица и дипломатског кора.

Међу представницима краљевских породица из иностранства били су присутни: Њихова величанства краљ Си-

меон и краљица Маргарита од Бугарске, краљ Константин и краљица Ана од Грчке, престолонаследница Маргарита и принц Раду од Румуније, Њихова империјална и краљевска височанства надвојвода Шандор и надвојвоткиња Херта од Аустрије, Његово височанство шеик Абдула Бин Хамад Ал Калифа од Бахреина, Њихова краљевска височанства марграф и марграфина од Бадена, принц Филип Еразмус и принцеза Изабела од Лихтенштајна, принц Мабандла Дламини од Свазиленда, принцеза Ира фон Фирстенберг и принц Пјер Д'Аренберг.

Амбасадор Велике Британије г. Мајкл Давенпорт и амбасадор Краљевине Норвешке гђа Мете Кјуел Нилсен присуствовали су служби у цркви.

Пре почетка церемоније принц-наследник Петар положио је круну краља Петра I, принц Филип скиптар и шар, а принц Александар дијамантску сабљу на ковчег краља Петра II.

После Литургије и помена, Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј је рекао: „Уважени српски Краљевски dome, на челу са Његовим краљевским височанством Александром II, у светлости божанске силе и истине, данас смо сведоци исправљања једне велике

историјске неправде, неправде људске која вапије на небу. Потомци Карађорђа, оца Србије, доживели су окупацију своје земље, били принуђени да напусте своју земљу вољену и да деценијама живе у туђини. Данас, када је испуњена животна жеља краља Петра I, да његови потомци живе у својој земљи и са својим народом, и да почивају у Храму Светог Ђорђа на Оplenцу, дубоко верујемо да се данас радују душе Карађорђа, кнеза Александра, краља Петра Првог и краља Александра Првог, што су после дугог и невољног странствања дошли своме дому и своме народу. Ово је велики догађај за краљевски дом Карађорђевића, на челу са престолонаследником Александром. Око њихових светих гробова окупљаће се српска деца и српски народ и учиће се лекцији родољубља, како треба волети своју родну груду, свој народ, своју историју и своју културу.“

Престолонаследник Александар II, син краља Петра II и краљице Александре, и унук краљице Марије, одржао је дирљив говор: „Окупили смо се данас да одамо последњу пошту и испратимо краља Петра Другог, краљицу Александру, краљицу Марију и краљевића Андреја – Карађорђевиће, чија је судбина кроз историју била тесно повезана са судбином целог народа, али и са настанком модерне српске државе. Њихови животи су одраз онога што се у то време догађало њиховом народу и њиховој отаџбини. Предуго је трајало њихово лутање, њихово изгнанство. Живели су и умирали на различитим странама света. А данас су овде, на Оplenцу, међу својим Карађорђевићима и међу својим Србима. За мене – као старешину Краљевског дома и као Карађорђевог потомка – ово је велики дан. Тужан, али свечан. Пун емоција, пун личних успомена. Ово је историјски трену-

так за краљевску породицу, али и за цео српски народ и државу Србију.“

Председник Владе Републике Србије г. Ивица Дачић је рекао: „Овим је данас залепљен последњи део мозаика наше историје. Прошлост се не може изменити, али грешке се данас исправљају. Идеологија има много, али Србија је само једна. Зато је важно да српски народ у будућности буде јединствен. Живела Србија!“

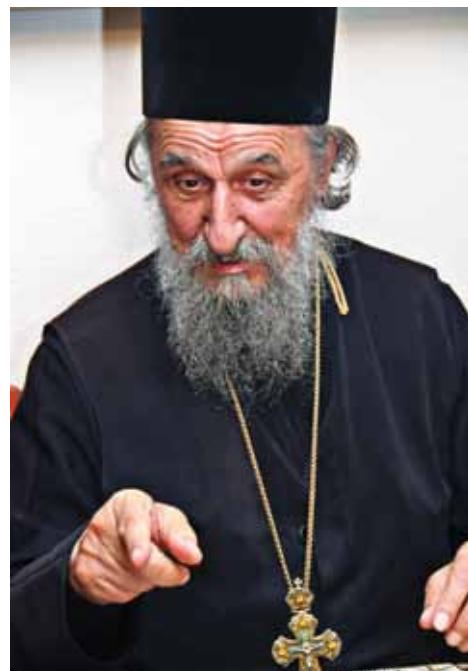
Председник Србије г. Томислав Николић је у свом обраћању истакао: „Историја нашег народа поред славних дела, патриотизма, борбе за правду и истину, бележи и сукобе. То је један од разлога што је наша држава позната по злехудој судбини. Више Срба је настрадало од српске него од окупаторске руке, и нека та чињеница остане за најукуснијима. Судбина самог Карађорђа, његових потомака и породице, представља сублимацију свих наших подела и несрећа. Ми више себи не можемо и не смејмо да дозволимо поделе и неправду. Срби су од старих времена уздизали правду и праведност као највишу врлину. Зато ми данас на гробу вожда Карађорђа исправљамо страшну неправду. Чинимо још један корак ка јединству.“

Извор: royalfamily.org

Ликови за памћење (2)

Владика Николај као пророк

Пише: Антоније Ђурић

Архимандрит Јован Радосављевић

Архимандрит и професор Јован Радосављевић био је сведок драматичних догађаја на тлу отаџбине, од почетка немачке окупације и под комунистичком владавином, и то су била изворишта за његове књиге.

Одужити се Отчаству и православној колевци која га је одњињала у вери праотаца – главни је циљ живљења Архимандрита и професора Јована Радосављевића. Он о томе не говори, али се то види из сваког његовог поступка, из сваког дела, из сваког његовог подвига. Он живи да би стварао, да би служио Господу Богу и роду свом. Све ће да учини за свој народ, а неће ништа нажао да учини неком другом народу или појединцу... Такве су и његове књиге. Одмах треба рећи да његове прве књиге нису настале у раскошним кабинетима, под светлом лампионе. Његови записи настали су на колену, поред манастирског огњишта, под крстом и уз треперење петролејке... Он је сведок времена, сведок драматичних догађаја од првог да-

на немачке, бугарске, мађарске, италијанске и шиптарске окупације – сви су се утркивали у убијању Срба. Ко је био најкрволовочнији – види се из његових књига... Архимандрит и професор богословских наука делује као жива, покретна енциклопедија: сведочи о догађајима који су се забивали током осамдесет минутих година. Као да му ниједан значајан догађај није промакао... Можда бисмо упали у грех ако бисмо препричавали његове књиге; ко их набави и прочита, обогатиће своје знање и своју душу. Вратићемо се личностима из његових књига, али се нећемо удаљити од Светога Владике Николаја, који је своме синовцу Тиосаву, који не хтеде да га послуша да се окане политици и комунистичке идеологије, прорекао – смрт... Шта се стварно догодило?

Уочи доласка Владичиних мештију у Лелић 1991. године, Тиосав је окупљенима рекао: „Чико се преварио кад је рекао да га ја жив нећу дочекати!“ Оствариле су се, међутим, Владичине пророчке речи: Тиосав није дочекао свога стрица – преминуо је пред само доношење ковчега Владике Николаја... О томе Архимандрит Јован каже: „Опевали смо Тиосава сутрадан и сахранили га у капели поред Јове“.

Злогласном логору Дахау у Немачкој, у ком су били заточени Патријарх српски Гаврило Дожић и Владика Николај Велимировић, Архимандрит Јован је посветио књигу. Њих двојица били су једини црквени достојанственици који су изложени патњама по Хитлеровом наређењу...

Поменућемо још неке књиге: *Дневник под бомбама* – реч је о

савезничким бомбама на Србију; *Свети Јован Рапајић* – о монаху који је, између осталог, беседио на Светосавском конгресу у селу Ба и кога су убили комунисти; *Рација и логори у Бачкој за Србе под мађарском окупацијом, Свети новомученици јасеновачки*. Да их архимандрит Јован није унео у своје књиге, многи честити монаси, жртве фашизма, усташтва и комунизма, били би заборављени...

Молимо Вас, оче Јоване, да нам говорите о професору универзитета и доктору телошким наука Ави Јустину Поповићу, који је под пристрому живео у манастиру Ђелијама и о коме су бринуле игуманија Глиkerија и ћелијске сестре.

– О нашем Ави Јустину, духовнику ћелијском, многи су говорили и говоре, писали и пишу. Он је велики и значајан за наш народ и нашу Цркву као и Свети Владика Николај. Иако је он Светог Николаја уздизао као апостола српског, сви бисмо ми могли да кажемо да је такав апостол и Ава Јустин. Владика Николај је својим беседама, својим књигама и читавим својим животом и радом, посебно у богољацком покрету, показао да је народни апостол. Отац Јустин је својом ученошћу, знањем и радом на универзитетској катедри окупљао око себе омладину да би је учио богопознању и вери у Богочовека Исуса Христа, Који нас приводи Богу, а тиме и истини, правди, миру, љубави Божјој и сваком добру. Укратко: Владика Николај је приводио својим радом широк круг људи, а Ава Јустин је то исто радио са школском омладином. Народ је за њих говорио да су српски апостоли. А они који нису хтели да упознају двојицу великану, проглашавали су их непријатељима, издајницима, и као сужње их затварали и изоловали од на-

Владика Николај је приводио својим радом широк круг људи, а Ава Јустин је то исто радио са школском омладином. Народ је за њих говорио да су српски апостоли. А они који нису хтели да упознају двојицу великану, проглашавали су их непријатељима, издајницима, и као сужње их затварали и изоловали од народа.

рода. У наше време, због прљаве политике у свету, која и до нас допире, почеле су се стварати деобе и у нашој Цркви. Као да је Црква политичка организација, па се може цепати како се коме свиди! Црква је божанска установа на земљи, за спасење и добро свих људи...

Познавали сте истакнуте монахе Јелисеја Поповића и Јована Рапајића. Шта се с њима дододило?

– Оца Јелисеја сам виђао пре рата. Служио је у Жичи, а у чачанској гимназији је предавао верну науку. Почетком рата Владика Николај га је поставио за старешину манастира Свете Тројице, одакле је одлазио у манастир Каленић и ту, заједно са оцем Рапајићем, држао предавања. По његовом повратку у Свету Тројицу, партизани су га унели у списак за ликвидацију јер „привлачи омладину у манастире“. Покушао је да им се склони с очију и отишао у Ђеловар, али га је онде препознао неки Пантeliћ из села Дучаловића, који је у том граду служио војску. Злогласна ОЗНА га је убила на свиреп начин – пребила га је и бацала у вир Западне Мораве с каменом око врата! Никад није пронађен...

И отац Јован Рапајић је трагично окончао свој живот. Убијен је у Блажујском пољу, заједно са монахом Михаилом Ђусићем, пошто је безбожна комунистичка власт на челу са Чолаковићем одбила сваки разговор. Кад му је озناш, показујући аутомат, ре-

као: „Копај, попе, сад ће ти ово судити“, он је из недара извадио свој монашки крст и одговорио: „Ово ће судити и теби, и мени, и целој васељени“. Тако је отац Јован, један од најобразованијих монаха, страдао од безбожника, непријатеља крста и молитве...

Како је настао и, нажалост, нестао богољачки покрет, чији су чланови били веома одани Богу и роду српском?

– Богомољачки покрет је настао вером српског народа, а нестао слабом вером, која не осећа потребу за спасењем. За више од петсто година под турским ропством турска сила није успела да уништи српску веру у честитом српском народу. „Истурчи се само плахи и лакоми, плашљиви и грамзиви, отпад од вере и народа.“ Сав остали наш народ остао је привржен својој Цркви и вери. Због вишевековног ропства под Турцима код неких је ослабила вера, али је Свети Владика Николај успевао да православну веру ојача и прошири. Владика Николај је био непомериви стожер око кога се окупљао српски народ. Тешко би Срби са својом Црквом преживели „педесетогодишњи мир“ да није било богољачког покрета који је мудри Владика Николај водио и оспособио да истраје, да остане веран својој Цркви. Покрет је, иначе, нестао, или готово нестао, са ратним нестанком Владике Николаја са отаџбинског тла. Неко време се држао уз помоћ ученикâ Владике Николаја, Владике Василија ➤

Костића и Владике Јована Велимировића. Угасио се, постепено, због ослабљене вере у народу у време комунизма, али и због егоизма многих.

Какав је Ваш став о нашим злим деобама у народу, па, на велику жалост, и у нашој Цркви?

Док смо били у Југославији, у заједници са више нација, гложили смо се и политички и врсски. Сада, када смо остављени да будемо сами са собом, опет се гложимо! Не можемо, изгледа, без тога: свађамо се, критикујемо једни друге, оговарамо, уједамо, а дајемо места и мржњи... Тужимо једни друге или се тучемо у породици, предузећу, где год стигнемо. Напустили смо село и рад, па имамо слободног времена за сукобе и свађу. Подељени смо на странке. То нам је најјевтији занат. Зашто да се бавимо нечим паметнијим? Не сећамо се својих предака, који су били племенитији и паметније радили. Данашњи српски нараштај као да губи осећај за веру, морал и националну оријентацију, а тиме и за самосталност. Примећује се да је тако у држави, у њеном врху, али и у селу и граду, па и у Цркви. Неко уноси угарак и у ту светињу. Бога заборављамо кад нисмо у невољи, веру и Цркву многи од нас лако остављају... Постали смо сами себи довољни. Нећемо да радимо поштено и да стварамо, а хоћемо провод, „хлеба и игара“. Морал, поштење, достојанство, углед, трпљивост, послушност, честитост – то су за наступајуће нараштаје застарели појмови. „Узимај све што ти живот пружа“ – то пева данашња младост у Србији. Има, разуме се, и оне друге српске омладине, оне честите, усправне, чврсто везане за Цркву и свој народ... У Краљевини Србији су постојале три-четири странке, а наше време бележи 654 партије

Америка и Европа, отимајући од нас Косово и Метохију, убијају један народ морално и физички... Отимање Косова и Метохије са светињама српским, праћено њиховим рушењем, показује да они немају такве светиње, па не поштују ни туђе.

и политичка удружења. Тренутно, кажу, има око двеста странака, а најављују се и нове.

Деобе су наша зла коб. Имамо сада и удружења безбожникâ, као и удружења изопачених жења и мушкираца. Има покушаја да се и наша Црква подели. Има вређања црквених достојанственика. Бојим се да још нису зацељене ране црквеног раскола у Америци, а неки настоје да те деобе настану и у Србији... Верујем да српски народ зна да је један Господ Бог и једна Српска Православна Црква у јединственој породици Светих Православних Цркава. Никога и ништа српски народ нема у дупликату: један је Свети Сава, један Свети Симеон, један Свети Петар Цетињски, један Свети Василије Острошки, један Свети Николај Српски, један Свети Јустин Ђелијски... Сви су они из српског народа и припадају српском народу, а не сектама и групама. Надам се да ће разум надвладати и да ће све деобе у српском роду бити ускоро превазиђене...

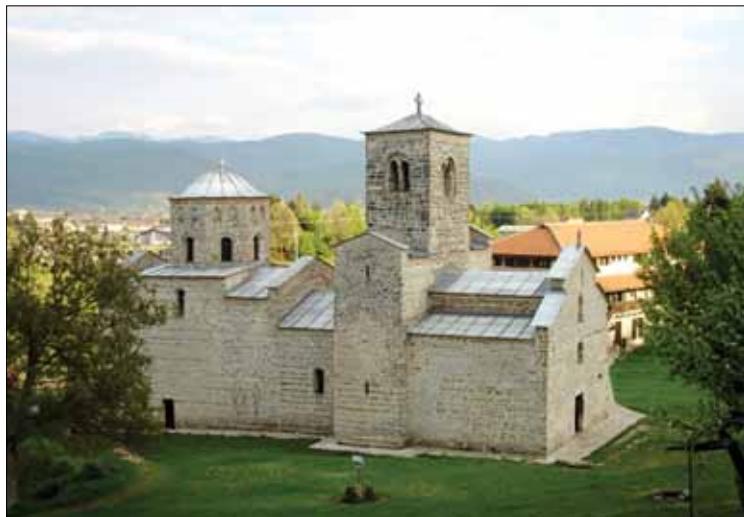
Шта су за Вас Косово и Метохија, посебно Призрен?

– За све православне Србе одвајкада, поготову од Косовске битке, Косово је прво свето место и света земља. И кнез Лазар и његова војска показали су свету шта је циљ живота на земљи: „Земаљско је за малена царство, а небеско увек и довека“. То је применјена реч Христова: „Иштите најпре Царство небеско, а остало ће вам се додати“. Тако је Косово света земља и света колевка. И срце српских земаља. Оно је основни печат историје нашег

народа. Историја храбости, поноса, части, поштења, чојства и јунаштва... На овим тековинама васпитавају се млада покољења српског народа.

Америка и Европа, отимајући од нас Косово и Метохију, убијају један народ морално и физички. На тај начин нико се не може ни обогатити ни усрећити. На тај начин нико никада за себе неће моћи да каже да је поштен, правичан, истинотубив, човечан и богољубив. Њихово човекољубље, миротворство, демократија, само су приче за малу и недораслу децу. Дела Божја показују какав је ко. А отимање Косова и Метохије са светињама српским, праћено њиховим рушењем, показује да они немају такве светиње, па не поштују ни туђе. Руше их својом или туђом руком. Не схватају да се Бог и оно што је Божје не може порушити. Ето то, нажалост, данас чине Србима Америка и Европа. Ми као хришћани молимо се Богу да им не врати оваквим злом, да им буде већма милостив него што су они били према српском народу. Не окривљујем ја амерички народ, ни, разуме се, европске народе, него оне из њихове власти који су умислили да су већи од Господа Бога... Ми, Срби, живимо Косовом и косовским светињама. Не може нам га нико из срца отети. Тако је и са Призrenom, где сам био професор у Богословији и где сам са својим ђацима духовно узрастао. Њихов ослонац је сила, а наш – Господ Бог и Његова правда.

Овако је завршио свој одговор Архијмандрит и професор Јован Радосављевић, уз благослов читаоцима.

Ђурђеви ступови у Беранама;
Фото: <http://www.eparhija.me/>

Ђурђевдан, храмовна слава манастира Ђурђеви ступови у Беранама (1213)

Беседа на Литургији

Копље Светог Георгија и Небески Град

Архимандрит Тихон (Ракићевић), игумен манастира Студенице

Xристос воскресе! Каже једна стара песма: „Славу слави Немањићу Саво, у пролеће Светитеља Ђорђа...“ Данас славимо 800. Ђурђевдан од када постоји овај храм. Славимо и радујемо се. Славимо у древној задужбини коју је саградио брат од стрица Светог Саве, жупан Стефан Првослав, изнад чијег гроба, ево, стоји: „Син великог жупана Тихомира и синовац Светога Симеона Немање, ктитор светог места овог“. Овде је Свети Сава поставио и Епископа давне 1219. године. Велика је улога овог манастира у очувању вере и културе. Кроз векове он је на тешке начине своју дужност чувара православља успевао да изврши. Више пута паљен и разаран, трпео је скрнављења.

Храбри људи храбро су га брањили по цену живота.

Рањена ајдаја

Данас је манастирска слава – Ђурђевдан. Од деветог века Свети Великомученик Георгије приказује се како пробада ајдају. Ајдаја на неким иконама има крила, негде се иза ње налази пећина, негде језеро. Иако је неман на разне начине приказивана, тумачења су јединствена – ајдаја представља нечисте силе, силе зла и конкретније – самог ђавола. То што је Свети Георгије приказан како је убија говори да се светитељи наше Цркве боре против сила tame. У светом Откривењу описан је будући догађај борбе Светог Архан-

гела Михаила против ајдаје. Због значаја те борбе Немања је, изнад улаза у цркву у Студеници, дао да се поред Богородице исклеше скулптура Светог Архистратига Михаила. Он одавде најављује велику борбу против сила зла. Ова борба ће бити и довршена. На прозору олтара студеничке цркве приказано је коначно одвајање добра и зла. Оно што је лоше на једну страну, а оно што је добро на другу. Доласком Христа Судије биће уништена та ајдаја, биће уништен грех. Христос Месија ће убити Антихриста „духом уста својих“, тј. Светим Духом „и уништити појавом свога присуства“ (2 Сол. 2, 8.). Дакле, победа над силама зла биће коначно извршена а тиме и

ослобођење човека и творевине од смрти.

На иконама видимо Светог Георгија како пробада ајдају. Ајдаја је још увек жива. Да-кле, борба још није завршена што нам показује да је остављен простор да се и ми, на неки свој начин, у њу укључимо. Ко зна колико ће још времена проћи до крајње победе над силама tame, до Последњег суда и васпостављања Царства Божијег. До тада је хришћанима остављено време да се за ове догађаје припреме. Они се припремају тако што, у извесној мери, изводе себе пред тај суд много раније. Больје је да нам се то деси сада него да чекамо да се деси касније. На то мисли Свети Јован Лествичник када за молитву каже да је она „предсказивач будућих добара“ и „предзнак вечне славе“. „За онога који се истински моли, молитва је суд Господњи, суђење пред престолом Његовим пре Страшног суда“ – каже Лествичник (*Лествица*, поука 28). Молећи се човек изводи себе на тај суд, не би ли разоткрио у себи силе зла а потом их некако уништио.

Болна активност

Један свети, који се много молио Богу у 11. веку и говорио о својим искуствима борбе против сила зла у себи, записао је:

„У садашњем животу, уколико помоћу покајања слободно и драговољно уђемо у Божанску светлост, ми видимо да смо оптужени и да нам се суди. Па ипак, захваљујући Божанској љубави и милости, оптужба и суд изричу се тајно, у дубини наше душе, а ради нашег очишћења и отпуштања наших грехова. Само Бог, као и ми сами, види скривене дубине наших душа. Они који за овога живота прођу кроз сличан суд,

не треба више да страхују од другог суђења. За оне пак који не желе да из овога света уђу у светлост, како би били оптужени и суђени, за оне који мрзе светлост, Други долазак Христов ће открити светлост која је привремено била скривена и раскрити све што је било тајно. Све што скривамо данас, не хотећи да откријемо дубине наших душа у покајању, биће откривено у светлости, пред Лицем Божјим, пред целокупним космосом (светом), и оно што смо у стварности, биће јављено нескривено.“

Дакле, хришћани изводе себе на светлост суда Божијег пре Страшног суда. То је зато да би се ослободили окова и задобили сигурност спасења већ сада, јер оно што скривамо сада свакако ће бити откривено и то пред целокупним космосом. Не треба оно што не улази у Царство Божије крити и чувати у себи. Негативне сile треба, напротив, разоткривати и у нама самима уништавати, тачније речено – преобразавати. Као што је Свети Георгије пробо ајдају, тј. негативне сile, ми морамо у себи уништавати све то што не улази у Царство Божије. Ова борба се врши већ сада, и то уз помоћ благодати Божије. Током борбе, радосна стварност будућега века се даје приметити и интуитивно наслутити. Нова стварност је присутна у свим хришћанима (будући да је она, у ствари, благодат Светог крштења), али треба да настојимо да благодат стекнемо (да разоткријемо) брже, па чак и по цену труда и бола. Хришћани врше једну болну активност, али за свако наше признање пред Богом (које је остварено у дубини наше душе) биће нам лакше у дан Страшног суда. Поменути свети о томе је још рекао: „Ми не говоримо о стварима о којима немамо знање, већ сведо-

чимо о ономе што знамо. Јер, светлост већ сија у тами, по ноћи и по дану, у нашим срцима и нашим умовима.“ Овакво побожно умовање, кроз борбу, и кроз уништавање греха у нама, благодаћу Божијом, доноси нам спознају натприродног и благодатног стања света које

ће се остварити Другим доласком Христа Судије.

Спасоносна активност

Свети Сава, брат од стрица ктитора жупана Стефана Првовисљава, дошао је са Свете Горе у Студеницу и тамо монасима

заповедио да своје време проводе бринући се управо о овоме о чему смо говорили. Он им је заповедио овако:

„Ум наш, дакле, нека буде на небесима у гледању на красоте рајске, на обитељи вечне, на анђеоске хорове, на тамошњи живот, где ли су, како ли су душе праведних или грешних; како ли ће се јавити велики Бог и Спас наш Исус Христос... (...)

Какво ли ће ту свака душа саврсно тело добити? Какво ли ће бити сабориште оно мноштво људи од Адама до скончања? Какво ли ће бити Христово страшно и од Сунца зрачније лице? Какав ли ћемо Његов глас слушати, праведницима које прима у Царство Небеско, или грешницима које шаље у вечну муку?

Ово нам треба, љубљена братијо моја, бринути и помишљати, у овом живети, јер смо ван света, јер живот на небесима имамо (Фил. 3, 20), овај живот мирно проводећи...“ (завршетак *Житија Светог Симеона*, око 1206. године)

Хришћани треба да имају пред собом оно што је горе. Апостол Павле каже: „Мислите о ономе што је горе“ (Кол. 3, 2) и „наше живљење је на небесима“ (Фил. 3, 20). Треба изажи пред суд Божији пре Страшнога суда да би сile зла биле ослабљене и раслабљене а ми ојачали своју личност. Да би пред Судију изашао нови човек, достојанствен човек, када се деси васпостављање Божијег Царства. У збориште спасеног човечанства „од Адама до скончања“ ући ће само оно што је чисто, здраво и честито.

Уништење греха и Небески Град

Ако се поистоветимо са негативним силама у нама које треба да буду изнегиране, не можемо ући у вечну радост. Ако их одбацимо, ми можемо

ући. Стога се потрудимо да се ослободимо нечистоте јер у Царство Божије неће ући нишиша нечисто (Отк. 21, 27). Тако нема никаквога зла, јер ће Бог становати са светима, „и они ће бити народ његов, и сам Бог биће с њима“ (Отк. 21, 3). Смрти тамо „неће бити више, ни жалости ни јаука, ни бола“ (Отк. 21, 4). Такође, „ноћи онде неће бити“ (Отк. 21, 25) јер је храм Небеског Града, и вечна светлост његова, Господ Бог Свједржитељ и Јагње (види: Отк. 21, 22–23). „И народи ће ходити у светлости његовој, и цареви земаљски донеће славу и част своју у њега“ (Отк. 21, 24).

Овде смо се сакупили не само због тога што је ово 800. Бурђевдан од када је жупан Првослав сазидао овај манастир, већ да тражимо од Бога да нас прими у Небески Јерусалим. Бог је обећао да ће услышити ове молбе речима: „Ја ћу жедноме на дар дати са извора воде живота“ (Отк. 21, 6). Последица оваквог стремљења нашег ума и срца јесте и биће Царство Божије, које већ сада почиње а не завршава се никада.

Дакле, сви се придржавамо за копље Светог Великомученика Георгија Победоносца. Последњу победу оствариће сам Господ убијши Антихриста, али ми можемо да учествујемо у тој победи, пробијајући копљем Светог Ђорђа оно што није добро у нашем сопственом бићу. То често бољи али је веома добро то ради. Ми ћемо остати сачувани или оно што није добро треба да буде прободено, уништено и спрежено у светлости, или преобрежено – већ сада, да би нам боље било у дан доласка Христа Судије када ће он коначно извршити победу и уништити грех Духом Светим.

Слава Богу за то, Христос воскресе!

Преподобни Никодим Агиорит:

Духовно исцељење доконости и презапослености

— други део —

*Са руској превела
гр Ксенија Кончаревић*

Ако човек своје бављење духовношћу и светињама, које је толико душекорисно, сведе на мало и умерено, тек да се нешто не дододи, а ту је и жеља да буде и другима од користи, онда он занемари самог себе, као што каже Свети Дух кроз речи невестине: *Поставиши ме да чувам винојраге, и не чувах свој винојраг* (Пнп. 1, 6). Просуди сад и сам, не били ипак требало свести на мало и умерено бављење световним и некорисним пословима? Ако имаш парницу на суду, ти се жалостиш и плашиш за исход своје ствари, ако свог адвоката затекнеш окруженог мноштвом људи, јер он, затрпан случајевима других странака, неће имати времена да се посвети твом случају. Колико тек твој страх треба да буде оправдан, брате, када

увидиш да је твој ум опкољен толиким помислима, толиким бригама, толиким обавезама и пословима, а да су му на последњем месту благочестива дела и молитве, јер нема за њих времена? Стога своје духовне обавезе обављаш на брзину, а често (да не кажем увек) обављаш их у одсуству ума, јер се молиш само устима, а ум ти лута на све стране дајући, узимају, продајући и купујући. Може ли горим животом од твога да живи неки безбожник који се, како казује Јов, сав гуши у бригама? Безбожник се [у бризи] мучи свеја века свој (Јов. 15, 20)? Колико дуго може да плови лађа прекомерно натоварена тешким теретом? Зар не знаш да је један свети Отац, упитан шта су расејавање ума и бриге, одговорио да је то безбожан живот? Зар ниси чуо да

„душа која се није ослободила световних брига ни Бога неће истински узљубити нити ће се како приличи ћавола згнушати“? (Дијадох Фотички, *Подвигничко слово*, погл. 88 – према грчком изворнику). И ако све те године, од Адамовог времена па до свршетка света, нису довољне да би се човек постарао да задобије Царство Небеско, као што каже Јеремија: „Време је тесно Јакову“ (Јер. 37, 7), онда се, дакле, добро замисли над годинама свог кратког живота од којих само понеки часак утрошиш на старање о својој души и задобијању духовних и небеских добара, а све године програђиши на испразности.

Ти се, међутим изговараш и кажеш да бриге и послови нису зло. Тај ти изговор, међутим, није добар, јер бриге, у то сам

Бриге, у то сам сасвим сигуран, јесу зло када су многобројне и прекомерне... Размисли стога који су од свих тих послова мање неопходни и нађи времена и начина да их се ослободиш и да се тако растеретиш.

сасвим сигуран, јесу зло када су многобројне и прекомерне. И многе болести нас нападају, али не зато што нам је крв слаба, него зато што је има много, па не може ваљано да циркулише кроз артерије и вене, и срце је стога преоптерећено. Размисли стога који су од свих тих послова мање неопходни и нађи времена и начина да их се ослободиш и да се тако растеретиш. Неке од њих повери колеги, пријатељу или рођаку. Послушај савет који је Јотор дао своме зету Мојсију, који је био толико разуман законодавац и који је водио тако велики народ: *Уморићеш се... јер је то шешко за ћебе, нећеш моћи сам вршиш* (Изл. 18, 18). А ти немаш ни часа предаха, притискај те и гуше журба, метеј и забринутост као да си на иглама; пљујеш утробу као паук, попут њега правиш многобројна нова окца, само да би исплео једну ништавну нит. А каква ти је плата за толики напор и муку? Само још већи напор! А шта ти је плата што си завршио један велики посао? Страх! Страх те мучи све док не завршиш и следећи посао! И на тебе се, дакле, односе Јоторове речи: *Уморићеш се, то јест потпуно ћеш се иссрпсти.* А има и изрека неког мудраца која каже: „Лудак се уништава тегобним напором“.

Све ово што смо рекли односи се на количину многобројних послова и напора. А што се тиче њихове каквоће, рећи ћемо само укратко да има много послова (као што каже Свети Григорије) који се тешко могу обавити без греха. Па

колика је то онда лудост, брате, што обављаш такве послове? То што чиниш је много горе него кад би своју главу ставио у процеп, само да би добавио капу! Ако обављаш неки посао у коме постоји опасност од грешка, довешћеш себе у опасност да паднеш и у многе друге преступе и грехе. То је као када би се неко, пошто се укрцао на брод с намером да на било који начин стигне до одређене луке, у недостатку повољног ветра користио буром и супротним ветровима. Тако је исто и са путником—пешаком који хоће да стигне у неки крај, али не иде путем који води право онај, него иде неким пречицама или заobilaznim стазама где има и провалија. Или ако неко има некакав судски спор, па мисли да може да изгуби, он онда одлаже рочишта све док се друга странка не повуче у недостатку новца. Ако нема правих сведока, он пронађе лажне, и ако судија не пресуди у његову корист, он га подмићује. Ако и ти тако решаваш неки спор или се користиш таквим грешним радњама да би нешто завршио, падаш, несрећниче, у многобројне грехе. А како не можеш истовремено да гледаш и у небо и у земљу, хоћу да кажем и у Бога и у такав грешни подухват, онда погледом упиреш само у земљу и заборављаш на небо. Треба, дакле, да се одрекнеш посла у коме постоји опасност да сагрешиш, па још и телесно због њега себи да нашкодиш, ако хоћеш да спасеш своју душу.

Треће претеривање код излишне оптерећености многоброј-

ним пословима и бригама крије се у циљу. Истинска трговина је она која је Богу посвећена: *Трговина (ће) љејова и заслуја љејова бићи посвећена Господу* (Ис. 23, 18). То бива онда када хришћанин који тргује има за циљ или љубав према Богу и ближњему, или правду. Но, ти ипак поступај онако као што чине иконописци: они све скице почињу од главе и према њој одмеравају све размере на икони. У свим својим пословима постави себи Бога и своју душу за циљ: *Иштише најјре Царство Божије и правду љејову* (Мт. 6, 33), па ће сви твоји послови имати добар исход. Јер ако у пролазном и привременом не успеш, успећеш у вечном и у том случају ћеш бити срећнији од Саула који, тражећи магарце да би послушао оца, није нашао магарце, али је нашао царство. Увек имај на памети да у овом животу имаш само један трговачки подухват који заслужује тако да се зове и да је то спасење твоје душе. У тај подухват треба да уложиш сву своју усрдност и брижност и да све остало сматраш ништавним, као што те за твоје добро моли блажени Павле: *Али вас молимо... да се усрдно сћарајте да живите мирно, и да ћеледајте своја посла* (1 Сол. 4, 10–11). Бићеш блажен и срећан ако тај твој велики подухват буде имао добар свршетак, а трипут јадан, бедан и несрећан ако буде имао рђав свршетак, па макар захваљујући својим пословима постао владар целога света, као што вели Господ: *Јер каква је корист човеку ако задобије сав свет а души својој науѓи?* (Мк. 8, 36).

Из новије историје црквеног образовања

Високо образовање Српске Православне Цркве у 20. веку

(други део)

пр Александар Раковић

Митрополити Михаило и Инокентије су сматрали да је оснивање духовне академије боље решење од богословског факултета. Обојица епископа су студирали на Духовној академији у Кијеву и ова чињеница је знатно допринела да околности око решавања статуса високог теолошког образовања и у Србији крену ка фаворизовању концепта духовне академије. Митрополит Михаило је, иначе, имао намеру да најбоље моделе руског богословског школства пренесе у Србију. Врло утицајни Архимандрит Нићифор Дучић је, пак, сматрао да у Србији због недостатка адекватног наставног кадра нема услова за стварање духовне академије и да свршене богослове треба слати у Русију. Нема сумње, дакле, да је црквени врх крајем 19. и почетком 20. века био склон концепту духовне академије.

У *Просветном ласнику* из јуна 1899. забележени су преговори Комисије за израду пројекта закона о претварању Велике школе у универзитет и представника Српске Цркве, који су одржавани крајем марта и почетком априла 1899. Црквена делегација коју су чинили ректор Београдске богословије Архимандрит Кирило и наставници ове школе Стеван Веселиновић, Петар Протић, Стеван Димитријевић и

др Чедомиљ Митровић дошла је неусаглашеног мишљења. Архимандрит Кирило и Стеван Веселиновић били су на почетку разговора за оснивање духовне академије. Кирило је доцније пристао на оснивање богословског факултета који би формом више био налик духовној академији него универзитетском факултету. Веселиновић је неизбично предложио да се Философски факултет стави под управу Српске Цркве и на њему изучавају теолошки предмети. Петар Протић и Стеван Димитријевић су били за оснивање богословског факултета, а овај други је мислио да факултет треба да буде под црквеном управом. Нема података о чему је говорио Чедомиљ Митровић (он је, видећemo доцније у тексту, имао једну од најважнијих улога у оснивању Православног богословског факултета на Београдском универзитету 1919. године).

Чини се да су Комисија и црквена делегација могле да усагласе ставове о споразумном именовању професора богословског факултета од стране Министарства просвете и Српске Цркве, али нису могли да се договоре да богословски факултет уписују и матурирани гимназисти. Иако је у Комисији уочено „неслагање“ са црквеном делегацијом, мишљење

председника Комисије Стојана Бошковића „да опадање религиозности код нас долази поглавито од недовољне богословске спреме наших свештеника“ пресудило је да Комисија 6. априла 1899. донесе начелну одлуку о оснивању богословског факултета. Према *Просветном ласнику* видимо да представници Српске Цркве на састанцима са Комисијом нису наступили јединствено. У црквеној делегацији је било неслагања око карактера високе теолошке школе, а неслагања са Комисијом око других питања била су још наглашенија. Врло је значајна и чињеница да је Комисија своју одлуку донела због „опадања религиозности“ у народу.

Весник Српске цркве је у априлу 1899. објавио како разговори о оснивању богословског факултета нису текли глатко: „Комисија за проучавање питања о подизању наше Велике Школе на универзитет“ је „са изасланицима високопреосвећенога господина Митрополита водила реч о томе: под каквим условима или погодбама, да се отвори Теолошки факултет. У почетку је ово питање изашло на извесне тегобе, које су на другој седници отклоњене. И тако је сада у изгледу, да ће се отворити Теолошки факултет на универзитету Краља

1. Архимандрит Нићифор Дучић (1832–1900)

2. Просветни гласник из јуна 1899. године

Александра I. под оним условима, које предлаже црква“. У чланку *Весника Српске цркве* нема речи о неслагањима у црквеној делегацији која уочавамо у *Просветном гласнику*. Кроз писање *Весника Српске цркве* и *Просветног гласника* већ тада можемо да наслутимо дуално решење (које је озваничено у Закону о Универзитету из 1905. године) о богословском факултету као духовној академији. Но, разговори и расправе далеко да су били окончани.

Професор Техничког факултета Велике школе др Богдан Гавриловић је на седници Комисије за израду предлога о оснивању Универзитета одржаној 27. октобра 1902. рекао како „сумња да би се одмах могао отворити и Теолошки факултет. За њега не би било у први мах ни професора ни ђака. Корисније је стога установити претходно једну Академију која би се постепено претворила у факултет“. Комисија је на истој седници једногласно усвојила предлог да у састав будућег универзитета уђе и богословски факултет, с тим што статус није прејудициран. За прецизирањем тада и није било потребе јер је према мишљењу Академског савета Велике школе бого-

словски факултет требало „поступно отварати“.

Крајем 1902. године професори Велике школе су се упротивили Предлогу закона о Универзитету који је израдио Академски савет јер „медицински факултет никако и не поимиње, а отварање богословског факултета одлаже на неизвесна времена“. Сматрали су да Универзитет не може бити потпун само са Философским, Правним и Техничким факултетом. Професори су у представци Народној скупштини и Министарском савету написали да је богословски факултет потребан Српској Цркви јер „свештенци српског народа немају завода за своје највише стручно образовање у својој средини, него га морају тражити по туђини, а то је веома штетно, баш и онда, ако то чине у чисто православним теолошким факултетима другог ког племена, нпр. у руским, грчким и румунским.“ „Још горе је ако су наши богослови приморани, да уче у теолошким факултетима друге које вере. Таких примера, на жалост, има доста, нарочито у последње време.“ „Теолошки факултет потребан нам је и с обзиром на наше домаће прилике. Већ је крајње време, да

наше свештенство подигнемо на виши степен стручног, научног, па и општег образовања, како би у народу што боље вршило своју узвишену задаћу.“

Примећујемо, дакле, оновремено уверење да нема кадрова ни за професоре ни за студенте богословског факултета. Да би у десетогодишњој перспективи обезбедила студенте, Српска Црква је реформисала своје средњошколско образовање. Видимо да је део академске елите уважавао ову реалност, али и да је део сматрао како национални и политички разлози треба да превагну ка оснивању богословског факултета. Сви ови аргументи, укључујући и дилему да ли богословски факултет треба да има ранг једнак осталим факултетима или да буде духовна академија са посебним статусом, остали су актуелни и касније. Питање богословског факултета није решено ни крајем 1902. ни 1903. године. Тешке политичке прилике изазване сменом династија у Србији потисле су много шта у други план. Прерастање Велике школе у Универзитет, а самим тим и оснивање Богословског факултета, ушло је поново у процедуру 1904. године.

— наставиће се —

– Пре сто година –

„Господа официри сваки код своје чете“

Живорад Јанковић

Мало где се као код Срба тако јасно показало да је „радионица храбости“ за војнике врло једноставна и у њој се „занат јунаштва“ учи лако, само под условом да су га официри добро савладали и да своје „знање“ не крију од војника.

Српски дипломата у Константинопољу преноси атмосферу која влада непосредно пред почетак рата: „Цариградски хришћани дочекали су гласове из Београда, Софије, Атине и са Цетиња са највећом радошћу и одушевљењем. Триста хиљада цариградских Грка и Словена не само да нису крили своје симпатије за савезнике, него су их истицали колико год се то могло. И сав остали немуслумански живаљ, изузимајући Јермене и Јевреје био је на страни савезника. Али док су се Јевреји трудали само да убеде Турке у своју лојалност и готовост да помогну колико могу, дотле су Јермени почели предњачити чак и Турцима“.

Овако представљено понашање Јермена у Цариграду неминовно одводи у „једино могуће“ тумачење као да је овај народ без остатка везан за Турке. Само зналац историје њихових страдања може то разумети. Ради се о социјалној „мимикрији“, која се јавља као одјек несреща које их сназаје и пре, а потом и коначно уништавање само три године касније од овде поменутих догађаја.

„Куће у којима су становале јерменске породице биле су обележене нарочитим знаком... Иза сванућа наредног дана у главној улици

био је обустављен саобраћај. Из обележених кућа изводе мушкарце и у пратњи војника и запевку жене одводе средином главне улице „Пангальти“. Четири војника носе разапето од јуте платно с једне и друге стране од њих по неколико војника с натакнутим бајонетима покривају улицу до самих тротоара. Уколико нађе неки пролазник или бегунац и њега потказивачи означе Јерменина, војници га одмах пробадају бајонетима и усмрћују или полуусмрћеног са бајонетима убацију у разапето сада и крвљу натопљено платно... За 24 часа у самом Цариграду побијено је, поклано и у дубине Босфора бачено више десетина хиљада Јермена.“ Слична је судбина сназила и Грке широм Турске током њихових чешћих ратовања.

Овакво понашање Турака према Јерменима – овде је реч о покољу из 1895. године – неодоливо призыва у сећања библијску слику о изласку Израиља из Египта. Ретко који пример показује колико се у историји рода људског мало тога променило:

И узмите киту исопа и замочите је у крв, која ће бити у здјели, и покропите горњи праг и оба дновратка крвљу, која ће бити у здјели, и ниједан од вас да не излази

на врата кућна до јутра. Јер ће заћи Господ да бије Мисир, па кад види крв на горњем прагу и на оба дновратка, проћи ће Господ мимо она врата, и неће дати крвнику да уђе у куће ваше да убија... И отидоше и учинише синови Израиљеви, како заповеди Господ преко Мојсија и Ароне, тако учинише. А око поноћи поби Господ све првенце у земљи Мисирској од првенца Фараонова који шаље сједјети на пријестолу његову до првенца сужња у тамници, и што год бјеше првенац од стоке. Тада уста Фараон оне ноћи, он и све слуге његове и сви Мисирци, и би вика велика у Мисиру, јер не бјеше куће у којој не би мртвача.

(Иzl. 12, 22–30)

Прикупљање војних обvezника широм земље почело је већ осамнаестог септембра, само неколико часова након објаве мобилизације, а требало је по планираном распореду да почне дводесетог септембра. Ентузијазам током мобилизације је општа појава и представља *ποίησις* целог феномена. Стога се може говорити о земљојису одушевљења: „Једне ноћи око два сата, лупила су звона школска и црквена звона залупала су. Дигла се узбуна, трчало се у кошуљама, гаћама. Трчало се на

зборно место. Тамо је била објава рата са Турцима... Кад сам се, око два часа по поноћи враћао из касарне, цео Пирот је био на ногама... Непрегледне масе људи, сви се обавештавају о мобилизацији која је објављена пушњем прангија... На сам дан објаве указа о мобилизацији знало се за њу у најзабаченијем куту Србије. Ово је постигнуто на тај начин, што су на свим узвишењима биле спремљене велике ломаче које су букнуле на општи сигнал. На тај начин у року од једног сата, чим је пала ноћ, цела Србија је знала за мобилизацију... За тили час и без примене икаквих мера принуде под заставу прикупило преко 95 одсто војних обвезника. Није било потребе за полицијском принудом; она се апсолутно није примењивала – сви су се пријавили својевољно, свесни да је неопходно потребно испунити дужност коју тражи отаџбина.“

Познато је како су се будући устаници 1804. тешко покретали на отпор и окупљали под заставу Црног Ђорђа и какве методе овај морао да користи: „Но чувши да сви устају, потера све, и који није хотео, њему Турчина обеси на врати, или закоље, онда бојећи се село глобе, сви су устали...“

Силом дижеш који радо неће, /
Дозатираш противнике томе, /
А сам не знаш још на што ће изаћ.

Слепи гуслар Филип Вишњић позива у помоћ и „небеске прилике“ – да се Србљи на оружје дижу – па опет иде тешко. Сада је проглас мобилизације само једноставно обавештење, не схвата се као наредба. Ступање у војску је у питање части. Никоме није мило да изостане, нити га околина тада гледа без прекора.

Мало где се као код Срба тако јасно показало да је „радионица храбости“ за војнике врло једноставна и у њој се „занат јунаштва“ учи лако, само под условом да су га официри добро савладали и да своје „знање“ не крију од војника. Генералштаб ту не може да одлучује – нити да допринесе ни-

17. фебруар 2013: српска војска на позицији под Једреном

ти да одузме – он је далеко: „Зачу се гласна и одсечна заповест... са чела се разлегла кратка и јасна команда. „Правац за мном!“ Тад сам први пут осетио и запазио нај силен утисак ове команде... Војници су били узбуђени. Чуло се на све стране: изгибоше нам официри. Изгибоше сви!... Официри кад су видели да је наступио моменат где треба славно пасти... полетели у густе и како је изгледало непробојне турске редове, војницима је импоновао хероизам њихових старешина и они су заборављали на страх летећи напред... Ајдмо, отишао је потпоручник напред, ред је да и ми идемо“, и одемо напред ка мосту... Вештина српског војсковође и разумевање дужности код официра никде се нису могли тако јасно показати... Наши збуњени без команданта почеше се лелјати и тада упадоше у њихове поколебане редове командант пуковник Глишић и командант другог батаљона. Њих двојица ставише се на чело својих војника и ови осекољени примерима својих старешина. Очекивало се да смрт старешине донесе панику. Међутим, војници „избезумљени од огорчења налетали су бајонетом напред све док нису и топове заузели... Командант Петог пуковника сјашио је с коња и повео трупе на јуриш... Командир чете у том пуковнику капе-

тан Михаило Ванлић, син нашег старог ратника пуковника Ванлића, остао је за све време стојећи у стрељачком строју... Није се задовољавао оним уобичајеним „Напред јунаци!“ Он је узвикивао „За мном, јунаци!... Нема одступања!“ – одјекну кроз ону паклену рику глас команданта пуковника – Господо официри, напред! И господа официри, пред којима је напред искочио сам командант пуковника појоште напред, нас остале беше срамота што смо и за тренутак изгубили присуство духа...“

Својевремено, прота Матија Ненадовић кроз своје списе сећа се са сетом и жали за оним данима с почетка устанка кад је било у међусобном обраћању више „браће“ него „господе“. Сад се реч господа редовно среће и то у толикој мери да је прилично „истрошена“, па понекад делује подсмешљиво. „Приђе му капетан Ђукић и тапшући га по рамену рече: „Хајте, господине Крстићу, само храбро, нема смрти без судњега дана... Господо, командант дивизије наредио је да седми пук пошто–пото заузме данас село без обзира на жртве... Шта то радите јунаци? Подижемо шатор за вас и господу официре! Какав шатор?! Какви официри?! Скидајте то, а господа официри сваки код своје чете! Команда је очас била извршена.“

Бари Џ. Бејцел

Библика – библијски атлас. Друштвено-историјско путовање кроз земље Библије

Превод: Маја Бајо

Београд: Наша прича плус, 2010.

575 стр.: илустр.; 34 см

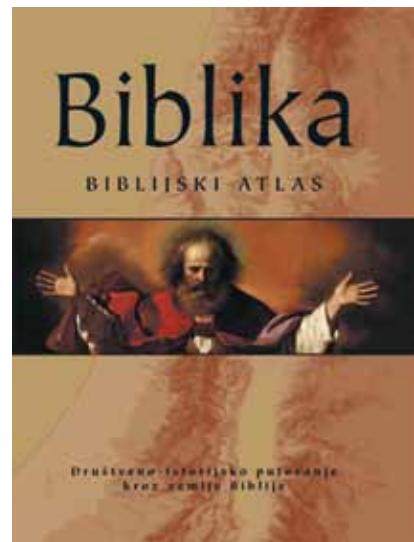
ISBN: 978-86-87601-06-2

Професор Бари Џ. Бејцел је окупио тим од преко двадесет пет врхунских стручњака из области библијских наука из свих делова света, који су дали свој допринос настанку заиста монументалног библијског атласа који премошћава концептуални, културолошки, хронолошки и географски јаз између савременог читаоца и древног библијског света.

Библика читаоце води – захваљујући врхунским текстовима, бројним мапама, табелама и уметничким илустрацијама библијских текстова – на чудесно путовање кроз пејзаже, културу и историју библијских земаља. Атлас доноси и обимну библиографију, подељену целинама, која читаоцу жељном даљег истраживања може помоћи да се потпуније упозна са темама које се покрећу у самом тексту атласа. Ова књига садржи више индекса (библијских навода, географских појмова, и значајних појмова уопште). Читаоцима се тиме омогућује тематско, а не само хронолошко, упознавање са светом Библије.

Књига садржи увод и осам делова. Увод читаоце упознаје са настанком (развојем) Библије, значајним археолошким налазима и ширењем библијског текста. Први део је посвећен географији и историји библијских земаља Оријента, Близаког истока, Медитерана, Египта и

Синајског полуострва. Други део се заснива на тзв. Сексашеуху (Постање, Излазак, Левишка, Бројеви, Поновљени закони и Исус Навин). Говори о стварању света и човека, паду, Ноју и његовим потомцима. Потом прелази на реконструкцију периода праотаца Израиља (Аврама, Исака, Јакова, Јосифа) и доба Мојсија (укључујући његово рођење, пошасти, бег из Египта и догађаје из четверодеценијског путовања ка Обећаној земљи). Коначно, говори се о Исусу Навину и Обећаној земљи, а све то у свету завета или савеза који Бог склапа са човеком и изабраним представницима људског рода. Трећи део прати нарацију о освајању Обећане земље и њеном насељавању од стране израильских племена. Представља значајне судије: Гедеона, Јефтаја, Ави-мелеха, Самсона и Самуила, али и тзв. мале судије, односно лидере израильских племена у том мрачном добу јеврејске историје. Четврти део говори о царевима (тј. краљевима) Јудеје и Израиља, почевши од Саула, преко Давида и Соломона до подељеног краљевства. Затим се доносе осврти на историју одвојених краљевина древне јеврејске монархије. Пети део говори о пророчкој борби за очување јахвистичке вере. Говори се пре свега о пророцима–писцима, то јест тзв. великим пророцима (Исајији, Јеремији, Језекиљу и Данилу) и малим пророцима који су оставили списе сачуване у библијском канону. У склопу овог дела се говори и о праведном Јову. Шести део прати последње деценије подељених јеврејских краљевине, односно асирска и вавилонска освајања Самарије и Јудеје која су довела до уништења јерусалимског храма, али и уздизање Персије које је омогућило обнову храма у Јерусалиму. Потом се говори о периоду Александра Великог и његових наследника (Птолемеја и Селеуки-

да) чија је владавина била увод у Макавејски устанак и стварање Макавејске државе која је доцније ушла у састав Римског царства. Седми део је посвећен времену Исуса Христа и прати форму еванђелске киригме (рођење, крштење, деловање, смрт и васкрсење Христово). Осми и последњи део прати ширење речи, односно формирање првих апостолских заједница на основу Дела Апостолских, а нарочита пажња је усмерена на обраћење Св. Апостола Павла и његова мисионарска путовања. У овом делу се говори и о последњем библијском спису, Откривењу Јовановом.

Оно што морамо да приметимо да се српски издавач није потрудио да превод буде на нивоу укупног квалитета публикације. Неретко преводилац задржава енглеске речи, јер не познаје српску богословску терминологију (нпр. задржана је реч *шеберналк* (*Tabernacle*) уместо српског еквивалента Шатор, Скинија или Светиште). Осим тога, на приложеним мапама нису уједначено превођене географске одреднице. Тако се нпр. на једној налази *Бешлехем*, а на другој *Витлејем* итд. Ово је значајан пропуст који ће, надамо се, бити исправљен у неком од наредних издања ове вредне књиге.

Јован Блајојевић

Из старог Православља

Александријски Патријарх Николас VI у посети Српској Православној Цркви

— Моја је радост данас велика, јер се налазим у земљи настањеној једним племенитим и херојским народом какав је српски народ. Посебно је узбуђено моје срце, јер сам сусрео Вашу Светост, личност која је позната читавом свету – изјавио је Александријски патријарх у поздраву нашем патријарху Герману.

Његово Блаженство патријарх Александријски и целе Африке, Господин Николас VI, у времену 9–10. маја о. г. учинио је посету Српској православној цркви и њеном поглавару Његовој Светости патријарху српском Господину Герману. Његово Блаженство и његову пратњу, коју чине Њихова Високопреосвећенства митрополити: пилузијски Г. Варнава, ермопољски Г. Павле, и иринупољски Г. Никодим, дочекао је на Аеродрому у Сурчину, Његова Светост патријарх српски Г. Герман са Преосвећеном Г. Г. епископима: бачким Никанором, жичким Василијем, члановима Св. арх. синода, као и епископима: банатским Висарионом и марчанским Данилом, викаром Његове Светости.

У име Богословског факултета дочеку је присуствовао професор Г. др Стојан Гошевић, који је за време ове посете истовремено био и преводилац, а у име државних власти Владо Станојевић, секретар Верске комисије СРС, затим претставници наше грађанске и црквене штампе. Дочеку је присуствовао и амбасадор УАР Његова екселенција Г. Јехија Абдел – Кадер и саветник Амбасаде Г. Исмаил Осман Тамам, као и представници Амбасаде Краљевине Грчке: саветник Г. Ексархос и њен службеник Г. Геролиматос.

Нешто после дванаест часова наша каравела се спустила на писту, на коју су изашли сви који су дошли да сачекају високог Госта и његову пратњу. Чим су врата каравеле отворена први се појавио Његово Блаженство патријарх Николас VI, а за њим тројица Високопреосвећених митрополита. Сусрет и поздрав поглавара сестринске Александријске цркве, као и свих који су једни другима представљени био је веома срдачан.

У једној од бројних сала Аеродрома гости и сви који су присуствовали дочеку били су по обичају послужени. Том приликом је наш Патријарх пожелео своме драгом Госту добродошлицу, рекавши између осталог, да у здрављу настави дело свога великог претходника и подигне нову зграду Александријске патријаршије, за чију се изградњу врше припреме. После добродошлице патријарси и сви присутни водили су међусобне разговоре у пријатном расположењу. У међувремену приспео је авион из САД, којим је долетео Његово Преосвештенство епископ источноамерич-

ки и канадски Г. Сава, чија је појава и сусрет појачао расположење код свих, поготово када је наш Патријарх детаљније објаснио о новокреираним српским епархијама у Америци и Канади.

Док су погледи и пажња били сконцентрисани око поглавара двеју сестринских цркава, дотле су за суседним столом раздрагано водили разговоре два друга, који су се 1956. године растали у Паризу после свршених студија на Светосергијевском православном богословском институту. Та два друга, а сад у Христу митроносна браћа, били су Високопреосвећени митрополит иринупољски Никодим и наш марчански епископ Данило.

„Ко су ови младићи?“

На ручку у Патријаршији патријарси су у крајим здравицама напили један другом за славу и рад за добро цркава и Православља, а потом су вођени неvezani разговори.

Приметивши неколико младића, који су присуствовали за време ручка у трпезарији, Његово Блаженство се интересовао о њима:

- Ко су ови младићи?
- Ученици Богословије и студенти Богословског факултета у Београду, одговорио је наш Патријарх.
- Колико имате ученика у богословији?
- Сто седамдесет, а толико и студената.
- У колико су завода смештени ученици богословије?
- Ових сто седамдесет су у једној богословији овде у Београду, а имамо још три богословије у Земљи и у свакој по сто седамдесет ученика.

Његово Блаженство са својим митрополитима био је очигледно изненађен и бројем ученика и бројем школа и на те младиће, беспрекорно чисте и окретне, сваки час је упирао своје очи које као да су векове старе, а сутрадан у Цркви Св. Саве на Врачару и на академији у Светосавској богословији његов се поглед није одвајао од њих....

Проша Милисав Д. Прошић

Православље – новине Српске Патријаршије, година III, број 53, Београд, 22. мај 1969. г., стр. 1.

НАУКА, УМЕТНОСТ, КУЛТУРА...

Маријана Пешровић

САД

Реч спасења – из пустинje

Дана 8. јуна, на Универзитету у Принстону,protoјереј др Џон Макгакин ће у оквиру семинара посвећеног пустинјским Оцима одржати предавање у вези са казивањима пустинјских Отаца. Казивања Отаца који су живели у египатским пустинјама у 3. и 4. веку надахнула су милионе хришћана. На овој трибини биће разматрана могућност примене тих казивања на хришћански живот и службу у данашњем свету.

Др Џон Макгакин је међународно признат научник, проучавалац Отаца Цркве и православни свештеник. Предаје Историју ране Цркве и професор је Византијских хришћанских студија на Универзитету Колумбија. Написао је 23 књиге од којих се у већини бави историјским богословљем односно духовношћу ране Цркве. Опширно је писао о делу Оригена Александријског, о грчким богословима четвртог и петог века и о формама хришћанских молитви од најранијих векова до данас.

О. Џон је надарен говорник и посебно је вичан у објашњавању тога како схватања и мисли великих духовника из прошлости могу да буду примењена у данашњем свету.

Извор: <https://www.ptsem.edu/>

РУСИЈА

Слободан приступ руској државној бази података

Како преносе домаћи електронски медији, благодарећи Руској амбасади и Руском дому у Београду, свим заинтересованима омогућен је слободан бесплатни при-

ствуп руском државном медијском архиву штампаних издања.

У питању је периодика публикована од 1926. до 2012. године, а сви заинтересовани могу потпуно бесплатно да користе овај сервис до 30. јуна ове године.

Овим путем можете да сазнате како је Србија представљана у руској штампи током свих ових година, како су совјетски медији за време Горбачова гледали на српско национално питање, шта је руска штампа писала о Владимиру Путину на почетку његовог председовања, а шта данас... Осим совјетске и руске штампе,

АУСТРИЈА

Салцбуршки фестивал за празник Педесетнице 2013. године у знаку „жртве“

Овогодишњи фестивал о празнику Педесетнице који се одржава у Салцбургу у Аустрији од 17. до 20. маја 2013. године (*Salzburger Pfingstfestspiele 2013*) је сав устројен под генералним мотом „жртве“ (sacrifice – Opfer – victim). Овај лајтмотив у различитим фасетама је програмска кичма фестивала, односно централни мотив у одабиру и саставу овогодишњег програма којим се руководила темпераментна италијанска и интернационална дија, мецосопран Чечилија Бартоли, која је нови уметнички директор овог фестивала након Мутија.

Тако су се напоредо и укрштено нашле Љубавна жртва (Белинијева Норма) са Музичком жртвом (Ј. С. Бах, Музичка жртва), Пролећна жртва (Игор Стравински, Посвећење йорлећа) са Библијском жртвом (Николо Ђомели, Исак), Политичком жртвом (Софија Губайдуљина, Оферторијум за виолину и оркестар), Религиозна жртва (Јозеф Хајдн, Седам њоследих речи Сиасишевих на крсту), Измирена жртве (Јоханес Брамс, Немачки реквијем), Филмска жртва (Тарковски и жртва) и Визуелна жртва (Re-rite – Be the Orchestra).

Кроз различитост и обухватност фасета овог капиталног богословског појма, који задире у најразличитије фасете културно-историјског искуства – од уметности, преко музике, политике до психологије, – концептиран је и програм овогодишњег фестивала у Салцбургу.

Овакав амбициозан програм је већ сам по себи успех. Узме ли се у обзир и плејада међународних уметника који као солисти наступају на овом фестивалу, тај успех је, усуђујемо се да прејудицирамо, загарантован. Тиме Салцбург потврђује своју традицију једног од најугледнијих европских музичких фестивала, који је Херберт фон Кајајан основао 1973. г. као „ауфтакт“, предфестивал великог летњем фестивалу у Салцбургу, чија се слава пронела васцелим светом.

Прошођакон Зоран Андрић

на овом серверу можете да пронађете и осталу штампану грађу из овог периода – књиге, уџбенике, приручнике и остало.

Име налога и шифра помоћу којих је могуће приступити овој бази и слободно читати или преузимати штампану периодику која је излазила у СССР и Русији између 1926 и 2012. године су следећи: корисничко име: rossotr35 ; шифра: 996633, а линк за приступ је http://online.eastview.com/edb_login/index.jsp?enc=eng (Државни медијски архив свих штампаних издања на руском језику).

Извор: <http://www.in4s.net/>

НЕМАЧКА

У част Светом Владици Николају

У суботу Светле седмице група младих ходочасника кренула од манастира Светог Јова Почајевског до православне спомен-капеле на простору Конц-лого-ра у Дахауу.

По шести пут је отац Илија Лимбергер (из руске парохије у Штутгарту) пратио ходочаснике читајући текстове светитеља Николаја Охридског и Жичког.

Уз благодат Божију сви су учесници без тешкоћа савладали пут од двадесет километара (стаза гоњења затвореника у априлу 1945. године) а успели су и на време да пронађу уточиште од јаке кише.

Ходочасници су преноћили у женском манастиру Бучендорф који се налази недалеко од Минхена и имали су прилику да посете Институт за православно богословље на Минхенском универзитету, где им је професор Предраг Миодраг одржао предавање о животу Светог Николаја Охридског.

Сви захвални учесници су се договорили да се са истим циљем састану и у Светлу суботу 2014. године.

БЕЈРУТ

Међународна конференција о стању хришћана на Близком истоку

У манастиру Пресвете Богородице у Бејруту 21. маја отпочела је четврородневна конференција посвећена стању хришћана на Близком истоку, с посебним освртом на муслиманско-хришћанске односе и бујајући екстремизам.

На овој конференцији, коју заједнички организују Светски савет цркава и Блискоисточни савет цркава, учествује 150 стручњака међу којима су и генерални секретар ССЦ Олав Фиксе Твејт, римокатолички надбускуп Абуџе Јован Онаџекан, бивши либански министар Тарик Митри, коптски истраживач, бивши председнички саветник у Египту Самир Моркос и др.

Латински патријарх у Јерусалиму Фуад Твал, у свом излагању 22. маја, апеловао је на међународну заједницу и земље у окружењу да се залажу за мир у Светој земљи и окружењу.

Учесници конференције су истакли да чињеница што је конференција организована на међународном нивоу уопште „не значи изазивање неке исламофобије“. Хришћани који живе на овим просторима још од apostolskih времена „знак су љубави Божије“. Без хришћанског присуства на Близком истоку доводи се у питање мирна коеzioniја различитих религија и култура у овом региону.

Извор: pravoslavie.ru
<http://www.spc.rs>

ВАТИКАН

Папа осудио трговање људима

„Трговина људима је срамна делатност“, потврдио је папа Фрања обраћајући се учесницима на плебарној скупштини Папског већа за пастирску бригу о емигрантима одржано 24. маја у Ватикану. „Израбљивачи и клијенти морали би на свим нивоима учинити озбиљан испит савести пред собом и пред Богом“, рекао је римски прво-

јерарх говорећи о трговцима људским телом, истичући да је, нажалост, та појава све учестала. Црква непрестано позива да се штити достојанство сваке особе, поштујући темељна права.

„У данашњем се свету много говори о људским правима, а колико се заправо гази по људском достојанству! Изгледа да у свету величања људских права једино новац има права“, додао је папа, а преноси Радио Ватикан. Папа је позвао владе и целу међународну заједницу да штите достојанство жртава, да побољшају квалитет живота жртвама трговине људима те да се суоче са новим облицима модерног прогона, угњетавања и ропства.

Говорећи о подршци онима који су приморани да напусте сопствену државу и да живе између искрењености и интеграције, папа се захвалио свима који се заузимају за побољшање њихове ситуације.

„Хришћанска самилост и саочећање са страдалником нарочито се пројављују у познавању чиниоца који утичу на насиљно исељавање и помажу онима чији се крик бола и угњетавања не може чути. Ваш је задатак да хришћанске заједнице учините осетљивима према страдалној браћи“, рекао је папа. Он је том приликом говорио о ранама попут насиља, израбљивања, губитака породичне љубави, бежања од куће, животу у избеглиштву... Према папиним речима, те ране захтевају посебну пастирску бригу.

М. Петровић

У ПОА

Наставак прогона

Сарајевски муфтија мр Хусејин еф. Смајић је 9. маја ове године послао официјелно писмо министру правде Републике Македоније г. Блериму Беџетију у коме тражи да у име Међурелигијског вијећа у БиХ, председник вијећа Епископ захумско-херцеговачки и приморски Г. Григорије посети Његово Блаженство Архиепископа охридског и Митрополита скопског Г. Јовану у затвору „Шуто Оризари“.

Међурелигијско вијеће БиХ је основано 1997. године са циљем изградње цивилног друштва путем међурелигијске сарадње. Ова молба је у складу са етиком и хришћанства и ислама – да се посети онај који страда у затвору, а у складу је и са основним начелима чисто људске етике; међутим, власти у БЈР Македонији су је одбили! Оваквим сировим односом према Архиепископу охридском Јовану, који се већ више од годину и шест месеци налази у затвору, чак и без основне здравствене заштите, потврђује се сумња да се према њему спроводи тортура у циљу уништења његовог здравља!

Извор: Православна
Охридска Архијерејска општина

У ЗАГРЕБУ

У Православној гимназији

Светом Архијерејском Литургијом, коју је служио Његово Високопреосвештенство Митрополит загребачко-љубљански Г. Јован, 10. маја 2013. године, на празник Спаљивања моштију Светог Саве, прослављена је храмовна слава капеле при Српској православној општој гимназији „Кан-

такузина Катарина Бранковић“ и Духовном центру у Загребу. Митрополиту Јовану су саслуживали протојереј–ставрофор Никола Црнокрак, професор на Православном теолошком институту Светог Сергија у Паризу, протојереј–ставрофор Слободан Лалић и ђакон Бранимир Јокић, у присуству проф. др Зорана Ранковића са Православног богословског факултета у Београду, ученика Гимназије и вјерника парохије загребачке. *Извор: Мишрополија загребачко-љубљанска*

НА ПАШИНОМ БРДУ

Човекољубље на делу

На дан Св. Василија Острошког, 12. маја 2013, у светlosti празника Вајксења Христовог, у Храму Преображења Господњег на Пашином брду у Београду одржан је низ хуманитарних активности. Са благословом старешине и братства храма, а у организацији Певачког друштва „Преображење“ одржана је једанаеста акција добровољног давања крви у сарадњи са Институтом за трансфузију крви Србије, и хуманитарна продаја слатких и сланих колача и пита чији је приход намењен помоћи нашим најугроженијим парохијанима. Акција је била изузетно успешна, оценили су стручњаци са Института за трансфузију – сакупљено је 28 јединица крви. Хуманитарна продаја колача и пита је, иако одржана на отвореном, по киши, протекла изузетно добро. Сврха ових акција је укључивање читаве парохијске заједнице у хуманитарни рад. Акцијама је у препуној цркви претходила Света Литургија са молебном за све болеснике и даваоце. Литургију је служио протојереј

Миле Вуловић а пратило га је Певачко друштво „Преображење“.

Никола Петровић

У БЕРАНАМА

Слава Ђурђевих ступова

Манастир Ђурђеви ступови код Берана, који ове године обиљежава велики јубилеј – осамсто година појања у славу Богу, торжествено и свенародно је прославио своју храмовну славу Светог Великомученика Георгија Победоносца. Свету Архијерејску Литургију на Вајксењу понедељак, 6. маја 2013. године, и празник Светог Великомученика Георгија, служили су епископи: липљански Г. Јован, викар Патријарха Српског и будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, уз саслужење Архимандрита Тихона, игумана манастира Студеница, и бројног свештенства и монаштва епархије. Молитвеном сабрању у славу Св. Георгија, који је небески заштитник Ђурђевих ступова, древне немањићке задужбине и града Берана, присуствовао је у великом броју вјерни народ овог краја, али и цијеле Црне Горе, па и шире, међу којима је било и неколико високих званица из друштвено-политичког живота Црне Горе, односно представника дипломатског кора.

У МЕКСИКУ

Епископска посета

Његово Преосвештенство Епископ западноамерички Г. Максим је учинио своју другу канонску посету православним верницима у престоници Мексика од 8. до 12. маја ове године. У његовој пратњи је био протојереј Блашко Параклис. Током ове посете водич им је био Аврам, син православног Мексиканца и дипломирани студент Православне академије Светог Тихона у САД. Одлуком Светог Архијерејског Сабора СПЦ, ова држава је стављена под канонску јурисдикцију Епископа западноамеричког. Православни Срби који живе у Мексико Ситију и околним градовима били су благовремено обавештени да ће Све-

та Архијерејска Литургија бити служена наредних дана. Прву Литургију Владика Максим је служио у суботу, 11. маја, у руском православном манастиру Свете Тројице са јеромонахом Нектаријем, протом Блашком, а у присуству великог броја парохијана, Срба и манастирског братства. У недељу, 12. маја, Света Литургија је служена у америчкој Саборној цркви уз саслужење Архиепископа Алеја и његовог свештенства.

Извор: Епархија западноамеричка

У НИКШИЋУ

Св. Василије Острошки

Светом Архијерејском Литургијом, коју је у Саборној цркви Светог Василија Острошког у Никшићу, служио Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, свечано и молитвено је прослављен празник Светог Василија Острошког Чудотворца, заштитника никшићког Саборног храма, града Никшића и свих његових житеља. Преосвећеном Владици у Светом богослужењу саслушивало је бројно свештенство и монаштво Епархије будимљанско-никшићке и Митрополије црногорско-приморске са којима и јеромонах Доситеј, сабрат манастира Хиландара.

У својој бесједи Владика Јоаникије поздравио је уважене госте, представнике Владе Републике Србије: г. Милету Радојевића, директора Канцеларије за сарадњу са црквама и вјерским заједницама, његовог сарадника г. Драгана Новаковића, те оца Доситеја, који је гост Епархије поводом прослављања Светог Василија Острошког.

Традиционална свечана литија, предвођена бројним свештен-

Апел за помоћ

Свештеник Владимир Живковић из Бечмена има 33 године, отац је троје деце. О. Владимир је оболео од акутне мијелоидне леукемије и потребно му је клиничко лечење. Одређена средства већ су сакупљена; до сада је прикупљено 63.000 евра, који су већ утрошени на лечење. Али за трансплантију коштане сржи за о. Владимира потребно је сакупити још 80.000 евра.

Епархија сремска покренула је акцију прикупљања средстава. Помоћ за о. Владимира можете уплатити на текући рачун број 205-9011005008373-28, Комерцијална банка, на име Сртена Лазаревића; сврха: лечење свештеника Владимира. Благодарећи помоћи Добротворног фонда СПЦ „Човекољубље“, Телеком Србије одобрио је СМС број 3494 преко којег, слањем празне поруке, можете уплатити 100 динара за лечење о. Владимира.

ством, монаштвом и са више архијереја наше Свете Цркве, прошла је на празник Св. Василија Острошког, у послијеподневним часовима улицама Никшића. Литију су предводили Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије и Њихова Преосвещенства епископи будимљанско-никшићки Јоаникије, захумско-херцеговачки Григорије, средњоевропски Константин, умировљени захумско-херцеговачки Атанасије и отац Доситеј из манастира Хиландара. Упркос киши која је падала, током трајања свештеног хода, свенародна литија у којој је учествовало на десетине хиљада људи из свих крајева Црне Горе, Херцеговине и Србије кренула је у 18 часова испред никшићког Саборног храма и прошла главним улицама града Никшића, заустављајући се на неколико мјеста како би се читало Свето Јеванђеље и узносиле молитве Христу Господу. Празнична свенародна литија, у којој је пронесен јастук Св. Василија Острошког, реликвија никшићког Саборног храма, вратила се потом у Саборну цркву исказујући љубав и благодарност Светом Оцу нашем Василију Острошком Чудотворцу.

Извор: Епархија будимљанско-никшићка

НА ОСТРОГУ

Св. Василије Чудотворац

Десетине хиљада поклоника из свих крајева светога стигло је 12. маја 2013. г. и у манастир Острог да се поклоне моштима Св. Василија Острошког Чудотворца и прославе име Божије чија се слава пројавила у његовим светим моштима. Литургијским сабрањем началствовао је Митрополит Амфилохије уз саслужење Епископа средњоевропског Константина и великог броја свештеника, свештеномонаха, ђакона и вјерног народа.

Извор: Светијора прес

У ГОРАЖДЕВЦУ

Слава - Св. Пророк Јеремија

У Гораждевцу, селу надомак Пећи, највећем српском насељу у Метохији, 14. маја 2013. године свечано је прослављена сеоска слава Свети Пророк Јеремија, коме је посвећена једна од најстаријих српских цркава-брвнара из 14. века која се налази ➤

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

на гораждевачком гробљу. Свету Литургију је у Храму Рођења Пресвете Богородице служио Епископ рашко-призренски Тедосије уз саслужење свештенства пећког краја. Овогодишња слава у Гораждевцу је била посебно значајна јер је истог дана свечано отворен нови Дом здравља, саграђен новчаном помоћи Владе Републике Србије и Општине Соколац у Републици Српској, на парцели коју је за потребе народа уступила Црква. Након отварања новог Дома здравља, потписана је и повеља о братимљењу Гораждевца и Соколца, да би свечаност била настављена културно-уметничком манифестацијом под називом „Сабор Светог Јеремије 2013“. Свеченостима су присуствовали бројни гости из Србије, РС, Пећи, Соколца и Канцеларије за КИМ Владе Србије, као и припадници КФОР-а.

У БЕОГРАДУ

О религиозности у Америци

У организацији Центра за религијске студије Института за филозофију и друштвену теорију у Београду је 15. маја 2013. године одржано предавање др Паула (Павла) Мојзеса *Религија и религиозност у Америци*. Професор Мојзес, који је иначе пореклом из Југославије, је у току свог излагања анализирао развој религиозног плурализма у САД, тренутно стање у разноврсном верском животу, као и промене у међусобним односима између хришћана, Јевреја и муслимана, али и одговарао на питања присутних. Снимак предавања могуће је погледати на каналу: <https://www.youtube.com/user/ifdtbelgrade>.

Данко Старахинић

У ЗАДРУ

Отворена Ризница ЦО

Да заједнички рад и љубав према лепоти и добру ипак на крају побеђују доказ је отварање, 17. маја 2013. године, Ризнице Цр-

квене општине Задар. Ова Ризница је постојала од 1984. године и радила је све до недавног трагичног рата деведесетих година, када је због заштите од ратних разарања морала бити затворена и уклоњена. Поновно освећење и благослов задарске Ризнице извршио је Његово Преосвештенство Епископ далматински Г. Фотије уз саслужењеprotoјереја-старофора Петра Јовановића, пароха задарског, протосинђела мр Никодима (Косовића), настожатеља манастира Крке; игумана крупског Гаврила (Стевановића) иprotoјакона Дајана Трифуновића. Овом свечаном чину присуствовали су многи угледни гости, између осталих Бранимир Шипош, заменик министра културе Р. Хрватске, Звонимир Вранчић, градоначелник Задра, Миљенко Домјан, бивши главни рестауратор Р. Хрватске, г. Зоран Вапа, директор Завода за заштиту споменика из Новог Сада, Чедо Ви-

шњић, председник СКД „Просвета“ из Загреба и г. Милорад Пуповац, председник СНВ из Загреба.

Ризница је при Цркви Светог Илије у Задру и од сада ће бити отворена за све посетиоце, како православне вернике, тако и за многобројне туристе.

Извор: Епархија далматинска

НА ПБФ

Св. Јован Златоуст

Слава Православног богословског факултета Универзитета у Београду, Свети Јован Богослов, ове године је свечано обележена Бденијем уочи празника, 20. маја 2013. г., којем су присуствовали Владика крушевачки проф. др Давид (Перовић) и Епископ западноамерички проф. др Максим (Васиљевић).

Свету Литургију на дан празника, 21. маја, служио је Његово Преосвештенство Г. Јован (Ђулибрк), Епископ липљански.

Извор: bfspc.bg.ac.rs

Прослава 40 година матуре - Матуранти богословије „Свети Сава“ у Београду

Матуранти богословије „Свети Сава“ у Београду, који су дипломирали школске 1972/73. године, ове (2013.) године славе четрдесет година матуре.

Прослава ће се одржати у богословији „Свети Сава“ у Београду на Духовски четвртак, 27. јуна 2013. године. Света Литургија и паастос упокојеним школским друговима почиње у 9 часова.

За ближа обавештења обратити се Милутину Душанићу, бр. тел. 064/432-4227.

Прослава матуре - генерација 1973-1978.

из Богословије Св. Арсенија у Сремским Карловцима

Матуранти Богословије Светог Арсенија у Сремским Карловцима – генерација 1973-1978. г. – прославиће 19. и 20. јуна 2013. године годишњицу матуре.

Контакт: свештеници Миле Јокић, тел.: 063/267-913, и Стојадин Павловић, тел.: 064/800-18-08.

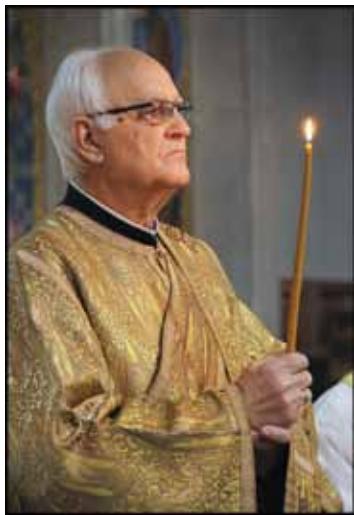
Протођакон др Станимир Спасовић (1937-2013)

Служитељ Божијег олтара протођакон др Станимир Спасовић преставио се у Господу после дуге и тешке болести, у болници у Београду у касним вечерњим сатима 17. маја 2013. године.

Протођакон Станимир Спасовић рођен је 3. фебруара 1937. године од оца Витомира и мајке Драге, рођ. Дамјановић. Основно образовање је завршио у свом родном месту Катриги код Чачка, а пет разреда гимназије са малом матуром у Мрчајевцима и Чачку. Уписан у Богословију Светог Саве у манастиру Светог Архангела Михаила у Раковици 1953. г. После положене матуре уписао је студије теологије на Богословском факултету у Београду и дипломирао 1963. г. Склапа брак са Олгом, рођ. Никитовић. Бог их је обрадовао са двоје деце: сином Витомиром и ћерком Јеленом.

У свештени чин ћакона Станимир је рукоположен 4. децембра 1963. г. од стране блажене успомене Патријарха Германа, а 24. децембра исте године постављен је за хонорарног ћакона при Храму Светог Апостола и Јеванђелисте Марка у Београду. У исто време обавља дужност црквеносудског приправника у Архиепископији београдско-карловачкој. Свети Архијерејски Синод поставља га за суплента Богословије Светог Саве у Београду. После положеног професорског испита уписао је студије на Правном факултету Универзитета у Београду.

Докторску дисертацију је бранио на Богословском факултету у Београду. У договору са професором др Душаном Кашићем, ментором, одређена му је тема под називом „Развитак живота и устројство Цркве у Србији у XIX веку“. Након шест година озбиљног научноистраживачког рада, марта 1983. године, успешно је одбранио докторску дисертацију. Исте године одлази у Енглеску на студије на Оксфордском универзитету. По повратку из Енглеске пријавио се на конкурс за доцента на Богословском факултету у Београду за предмет Канонско и црквено право. Епископ шумадијски др Сава (Вуковић) предложио је Светом Архијерејском Синоду да оснује богословски факултет у Америци. По замисли Владике Саве, факултет је, превасходно, имао задатак да припреми богословски образовано свештенство за потребе наше Цркве на тим просторима и посленике за рад на богословској науци. Свети Архијерејски Синод је у потпуности прихватио предлог Епископа Саве, те

је изаслао протођакона др Станимира Спасовића и протојереја др Драгана Милина у Либертивил, (Сједињене Америчке Државе) у манастир Светог Саве ради припрема за оснивање богословског факултета.

У животу и раду протођакона Станимира Спасовића, професора, могу се уочити два одвојена временска периода у којима се остварио као васпитач, ћакон и научни радник.

Први је везан за Србију, Београд. Тада период обухвата школовање и рад у богословским школама, као и његову активност као професора и васпитача у Богословији Светог Саве у Београду, али и ћаконско служење у Цркви Светог Марка у Београду. У том периоду објављивао је научне чланке у листовима и часописима.

Други период обухвата време од 1986. године када по одлуци Светог Архијерејског Синода одлази у Америку ради оснивања факултета и предавања. На Факултету у Либертивилу. Више од дадесет година предавао је канонско и црквено право и историју Српске Цркве, све до августа 2010. године.

Поред великог броја објављених радова из историје Српске Цркве и канонског и црквеног права, на српском и енглеском језику, у разним часописима, у овом периоду настала су и три обимна дела: *Историја Српске Цркве у Америци и Канади од 1941. до 1991. године* на српском и енглеском језику; *Историја Српске Цркве у Задајној Европи и Историја Српске Цркве у Австралији, Новом Зеланду и Јужној Африци*. Ова три значајна дела настала су на основу изворне грађе, садржане у разним архивама епархијских центара и у парохијским и црквеноопштинским архивама и, мањим делом, на основу чланака објављених у разним хроникама, летописима и часописима.

Одлуком Патријарха српског Господина Иринеја, протођакон Станимир Спасовић, пензионисани професор Богословског факултета у Либертивилу, био је причислен Храму Светог Апостола и Јеванђелисте Марка у Београду. Многи благочестиви верници памте упокојеног протођакона Станимира и као изванредног певача црквене музике; иначе, свој глас је оставио забележен на носачима звука. Блаженопочивши Патријарх Герман ради је позивао протођакона Станимира да служењем допринесе благољепију богослужења (Из Летописа Храма Светог Апостола и Јеванђелисте Марка).

Дана 29. априла 2013. г. навршило се 10. година од смрти Леле Минић из Краљева.

Дана 25. априла 2013. г. навршило се пола године од смрти др Борислава Кевића (Мури, Швајцарска).

У знак сећања на упокојене, ћерка и супруга, Мира Кевић (Мури, Швајцарска), прилаже „Православљу“ 100 швајцарских франака.

Каменорезачка радионица Јаспис и Сард

Цара Душана бр. 2, Аранђеловац
<http://www.jaspisisard.co.rs/>
064/1938710

Све за цркве – од камена:

- иконостаси
- подови
- свети престоли
- розете
- крстови, споменици
- горња места, синтроноси...

Христос Вајсре! АМФИА

064/167-9082 064/800-1322

АМФИА

Ибарска 40, 37000 Крушевац
037/491-138
informacije@amfia.rs
www.amfia.rs

НАРУЦБЕНИЦА

Шифра претплате
(попуњава служба претплате)

Претплаћујем се
на следеће часописе
(означите жељени часопис
и начин претплате)

Име и презиме наручиоца:

ПТТ број и град:

Адреса:

Држава, епархија:

Часопис	Годишња претплата		Начин слања (важи за иностранство)
	Србија	Иностранство	
Православље	1700 динара	45€ или 70\$ или 70 CAD или 75 AUD или 35£	Обичном поштом
		60€ или 90\$ или 90 CAD или 100 AUD или 45£	Авионом
Православни мисионар	500 динара	20€	Обичном поштом
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом
Теолошки појледи	900 динара	20€	Обичном поштом
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом
Гласник СПЦ	1200 динара	32€ за Европу или 35\$ ван Европе	Обичном поштом
		60€ за Европу или 65\$ ван Европе	Авионом
Светосавско звонце	690 динара	25€	Обичном поштом
		30€ за Европу или 40€ ван Европе	Авионом

Наруџбеницу слати на адресу: „Православље“ – Српска Патријаршија, Краља Петра 5, 11000 Београд, Србија